

Bota letrare rumune

Shkrimtari i talentuar rumun me rezidencë permanente në Shtetet e Bashkuara të Amerikës vjen para opinionit shqiptar me një vepër të re, interesante dhe impresionante me proza të shkurta. "Me duart në xhepr e qepuri" është një libër tregimesh të bukura, duke rrëfyer përshypjet e tij aktuale. Është një libër i rallë dhe i rëndësishëm për bibliotekën e sentimenteve letrare. Sipas autorit: Arbitri Séver Drăgulici nga Turnu Severin është i ashpër. Dinamovistët faulltojnë, faulltojnë dhe përsëri faulltojnë. Nga gjoksi i mbështetësve derdhen gulçime urrejtoje: Kasapët! Kasapët! Udhëheqësi i lojës shpërndan me dashamirësi kartonët e verdhë dhe të kuq për lojtarët në Banie. - Huooo arbitri! Ndeshja transmetohet edhe në televizion, por Oltenianët nuk mund të qëndrojnë në shtëpi. E thirr gjaku i tij. Sulmi i ekipit të vendasve. -

Hajde i dashur! - Ai shkel me thembër në tetë!... Shikoje, sorrë, pranë teje! Në gazetën lokale, një gazetar ka dhënë mendimin e tij për takimin e sotëm: Parashikimi i parë, pavarësisht se kush do të luante Universiteti, mund të vinte edhe Bayern München! Të gjithë idiotët janë të mirë në futboll: Stan Papușa, Castană, shkrimtarë, gazetarë... (Baki Ymeri, fragment nga parathënia)

ISBN: 948-777-8144-53-68

FLORENTIN SMARANDACHE - ME DUART NË XHEPAT E QEPUR

FLORENTIN SMARANDACHE

ME DUART NË XHEPAT E QEPUR

Proza të shkurta

Editura Rozafa

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

FLORENTIN SMARANDACHE

*****

Me duart në xhepat e qepur

Bota letrare rumune

FLORENTIN SMARANDACHE

Shkrimtari i talentuar rumun me rezidencë permanente në Shtetet e Bashkuara të Amerikës vjen para opinionit shqiptar me një vepër të re, interesante dhe impresionante me proza të shkurtë. "Me duart në xhepat e qepuri" është një libër tregimesh të bukura, duke rrefyer përshlytyjet e tij aktuale. Është një libër i rallë dhe i rëndësishëm për bibliotekën e sentimenteve letrare. Sipas

autorit: Arbitri Séver Drăguliçi nga Turnu Severin është i ashpër. Dinamovistët faullojnë, faullojnë dhe përsëri faullojnë. Nga gjoksi i mbështetësve derdhen gulçime urrejfeje: Kasapët! Kasapët! Udhëheqësi i lojës shpërndan me dashamirësi kartonët e verdhë dhe të kuq për lojtarët në Banie. - Huoo arëbiri! Nëshja transmetohet edhe në televizion, por Oltentianët nuk mund të qëndrojnë në shërbë. E dhirr gjaku i tij. Sulmi i ekipit të vendasve. -

Hajde i dashuri! - Ai shkel me thembër në tetë!... Shikoje, sarrë, pranë teje! Në gazetën lokale, një gazetar ka dhënë mendimin e tij për takimin e sotëm: Parashikimi i parë, pavarësisht se kush do të luante Universiteti, mund të vinte edhe Bayern München! Të gjithë idiotët janë të mirë në futboll: Stan Papusa, Castanë, shkrimtarë, gazetarë... (Baki Ymeri, fragment nga parathënia)

ISBN: 998-676-9164-88-59

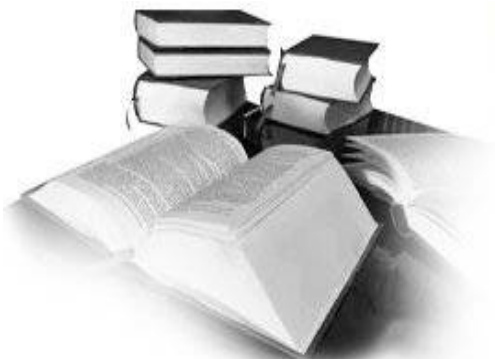
FLORENTIN SMARANDACHE - ME DUART NË XHEPAT E QEPUR

ME DUART NË XHEPAT E QEPUR

Proza të shkurtë

Editura Rozafa

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

Copyright@ Florentin Smarandache-2023

BIBLIOTEKA
Literatura rumune

Redaktor: **Dr Sali Bashota**

Lektor: **Lulzim Tafa**

Korektore: **Adriana Tabaku**

Kopertina: **Laura Rushani**

Redaktura teknike: **Aban Voka**

Origjinali rumanisht:

CU MÂINILE ÎN BUZUNARE CUSUTE

Editura Zece

Cluj-Napoca, România

ISBN978-1-59973-496-5

Redaktor: Prof.Liviu Molan

Cartea apare în colaborare cu Uniunea Culturală
a Albanezilor din România

*****

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale din Kosova

FLORENTIN SMARANDACHE

Me duart në xhepat e qepur

Përkkthimi: Baki Ymeri

Editura Rozafa, 2023

ISBN: 979-654-335-66-52

821.135.1.09

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

FLORENTIN SMARANDACHE

ME DUART NË XHEPAT E QEPUR

(Prozë e shkurtë)

Përkthimi nga gjuha rumune: **Baki Ymeri**

Editura Rozafa

Prishtinë (2023) Prishtina

POETI I MËRGIMIT RUMUN

Matematikan, poet, romancier dhe dramaturg, Florentin Smarandache u lind më 10 dhjetor 1954 në komunën Bălcești, qarku Vâlcea. Pas mbarimit të Fakultetit të Matematikës në Universitetin e Krajovës, punon si mësues në vendlindje, më pas në Kolegjin “Nicolae Bălcescu” në Krajovë. Ndërmjet viteve 1982-1984 do të shkojë përtej kufijve të vendit, duke dhënë lëndën e matematikës në Kolegjin “Sidi El Hassan Lyoussi” në Sefrou, Marok. Në vitin 1984 kthehet në atdhe, nga ku do të vazhdojë bashkëpunimin me revista të ndryshme matematikore nga Rumania dhe jashtë saj, ku boton një sërë artikujsh: “Gazeta Matematica”, “Monthly”, “Math. Magazine”, “Mathematical College Journal”, “Zentralblatt fur Mathematik”, “Cruce mathematicorum”, “Gazeta Matematica” (Spanjë). Nga 26 korriku deri më 3 gusht 1986 ishte i ftuar në “Kongresin Ndërkombëtar të Matematikanëve”, Berkeley, CA ku do të prezantojë punimin “Një pafundësi problemesh elementare të pazgjidhura”.

Megjithatë, shteti rumun e ndalon të marrë pjesë në kongres. Edhe pse nuk ishte hera e parë që përballej me vështirësi nga shteti rumun, ky ndalim e mbushi gotën: ai hyri në grevë urie për 15 ditë. As pasojat nuk priten: sepse ishte “i pabindur”, siç

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur rrëfen në vëllimin “Fugit... Ditari i kampit”, “... pas ICM-86 më ndaluan të botoja matematikën dhe ishin të papunë për një vit e gjysmë” (1). Përgatitet me shumë përpikëri, matematikisht, mund të themi, duke ikur nga atdheu, duke mos i thënë askujt, as gruas së tij që mendonte se kishte shkuar në Bukuresht për të biseduar me një profesor të Universitetit për disa artikuj kërkimorë matematikor. Do t'i shkruajë 10 ditë pasi ka kërkuar azil politik në Turqi, më 09.09.1988, me dëshirën për të emigruar në SHBA, vendin e të gjitha mundësive.

Pasi i kërkon falje që ia ka fshehur dëshirën për të emigruar, gjestin e tij e arsyeton me këto fjalë: “Po ju e dini sa më poshtëruan mua, të papunë, gjysmë të papunë, lypësin e inspektoratit, plehrat e tyre, më kishin ndaluar të botoj, dhe Ph. D etj.. Nuk durova dot më! Çdo vuajtje ka një kufi”. Pas gati dy vitesh qëndrimi në kampet e refugjatëve, Amerika do ta lejojë të hyjë në vend. Bëri gjithçka: lante enët në restorante, hapte kanale, ngarkonte dhe shkarkonte mallra, etj. Më vonë gjeti një punë më të mirë: inxhinier softuerësh në një kompani prodhuese. Terminalet elektronike. Ka parë shumë dhe ka vuajtur akoma më shumë. Por nuk e ka lënë asnjëherë aftësia për të arritur ëndërrat dhe dëshira për të pohuar veten. E merr doktoraturën në matematikë duke qen aktualisht "Profesor i Asociuar i Matematikës" në Universitetin New Mexico, Gallup, në SHBA.

Shtëpia botuese ZECE ka si synim të deklaruar rimëkëmbjen dhe riqarkullimin e disa shkrimtarëve dhe disa pjesëve letrare të botuara në dy dekadat e para postkomuniste, me synimin për të lehtësuar, nëpërmjet mediumit virtual, me pjesëmarrje të gjerë në tekstet shumë shpesh të shpërndara në qarqe të kufizuara, për të nxitur një ridiskutim të zgjidhjes së vlerave të periudhës së fundit, një zgjidhje e shënuar tepër troç nga kontingjentet ideologjike dhe politike. Përzgjedhja e autorëve dhe teksteve nuk është e rastësishme, por shpreh zgjedhjet estetike të redaktorit.

Vëllimi aktual riprodhon disa proza të shkurtra të shkrimtarit rumun Florentin Smarandache, me rezidencë në Shtetet e Bashkuara të Amerikës, botuar fillimisht në vëllimin DESTIN (Krajova: Aius, 2000), një vëllim me tekste amalgame (tregime të shkurtra, prozë të shkurtër, prozë memoiristike, tregime, ese eksperimentale, poezi, intervista, përmbledhje folklorike, teatër i shkurtër).

Florentin Smarandache (lindur më 10 dhjetor 1954, në Bălcești, qarku Vâlcea) është një frymë novatore në disa fusha shkencore, por edhe letrare-artistike, duke u shprehur në mënyrë të frytshme, veçanërisht në matematikë, fizikë, inteligjencë artificiale, filozofi, logjikë apo letërsi. U diplomua në seksionin Matematikë-Informatikë të Universitetit të Krajovës si drejtues i promovimit në vitin 1979. Doktoraturën në matematikë e morri në vitin 1997,

nga Universiteti Shtetëror i Moldavisë në Kishinëu. Postdoktoraturë në Universitetin e Shkencave Okayama në Japoni, 2014. Aktualisht është profesor universitar (duke dhënë mësim lëndë të ndryshme matematike) në Universitetin e New Mexico, në Gallup (Shtetet e Bashkuara të Amerikës).

1 – 0 (?)

“Stadiumi “Qendror” në Krajovë... Mot i shkëlqyer... Afërsisht 50 mijë spektatorë, të ardhur edhe nga komunat fqinje...”.

*****

Grupe-grupe kibitësh drejtohen drejt stendave të arkipelagut, me tavëll nën krahë, me letra dhe një shishe verë të fshehur nën rrobat e tyre, në çantat e tyre. Turma u ul në shkallët, u ngjit në blloqet aty pranë, në tabelën e rezultateve, në stemën. Kasetofonët mund të dëgjohen duke zhurmuar me muzikë të ndryshme (jozyrtare).

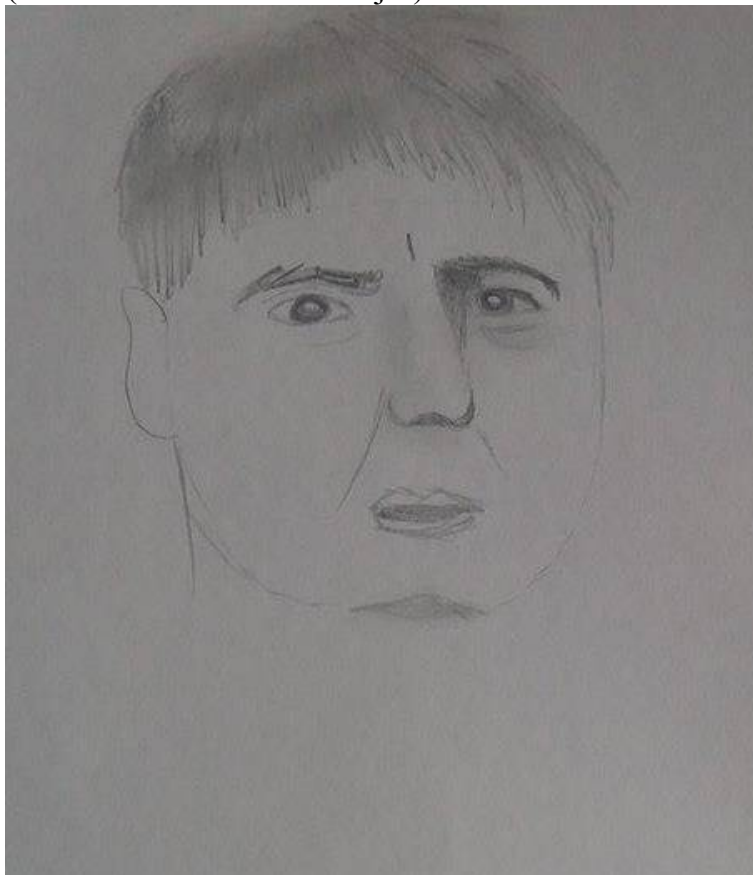
Ekipet dolën për ngrohje një çerek ore më parë: në duartrokitjet dhe brohoritjet e tifozëve shfaqen studentët; Publiku tregon simpatinë e tij, siç ka bërë gjithmonë, për ekipin e policisë, të cilin e përshëndet me fishkëllima të gjata, bërtitje dhe tinguj të tjerë të ngjashëm. (Njëri thotë me vete: Si do të ishte e mundur të mbash një hap me policinë, kur policia të rrah, të përndjek, të futë në burg...).

“Në mikrofon, Sebastian Domozină... Ndeshja filloi rreth dy minuta më parë... Sulm i furishëm i vendasve... Cîrțu driblon, futet në kutinë e

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

kundërshtarit, tenton të gjuajë... mban kontrollin e top... rrezik në portën e Dinamos.... Cîrțu në katrorin 6 m... shuuuuuut... dhe topi del jashtë!...”. As edhe një qoshe. Një reporter, pas rrjetës, fotografon këpucën e djathtë me të cilën Cîrțu mungon. Galeria këndon "himnin kombëtar" të Oltenisë: Ejani Craiova, ejani studentë! Le të shënojmë edhe një gol! (Se ata ende nuk e dhanë një!)

*****

Rezultati mbetet ende i bardhë. Në tribunat e stadiumit valëviten flamuj blu. Spektatorët i bënin helmetat e tyre nga gazetatat e palexuara dhe programet e ndeshjeve.

- *Merre lulen, merr ëmbëlsira!*

- *Merr kikirika amerikane!*

Në Steme, vendet zihen 3-4 orë para fillimit të lojës. Kreu i galerisë, Ostrovschi, vendos tonin:

- *Hajde Shkencë!*

- *Hajde Shkencë!*

(Për një spektator pranë tij:)

- *Epo, bërtet apo nuk bërtet? Nëse nuk bërtisni, largohuni nga këtu! Kapelet me vija bardheblu, me shenjat e Universitetit në buzë, ulërisin për të ua thyer daullet e veshit. Tribuna është një vullkan në shpërthim.*

- *Hai Dinamo! bërtiti njëri, ndërsa një shishe u thye në kokë. Duel i pabarabartë i galerive. Në lëndinë, shpirtrat nxehen.*

- *Huuuuuu!*

*****

Arbitri Séver Drăgulici nga Turnu Severin është i ashpër. Dinamovistët faulltojnë, faulltojnë dhe përsëri faulltojnë. Nga gjoksi i mbështetësve derdhen gulçime urrejtoje:

- *Kasapët! Kasapët! Udhëheqësi i lojës shpërndan me dashamirësi kartonët e verdhë dhe të kuq për lojtarët e Banie.*

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

- *Huooo arbitri!* Ndeshja transmetohet edhe në televizion, por Oltenianët nuk mund të qëndrojnë në shtëpi. E thirr gjaku i tij. Sulmi i ekipit të vendasve.

- *Hajde i dashur!*

- *Ai shkel me thembër në tetë!... Shikoje, sorrë, pranë teje!* Në gazetën lokale, një gazetar ka dhënë mendimin e tij për takimin e sotëm: *Parashikimi i parë*, pavarësisht se kush do të luante Universiteti, mund të vinte edhe Bayern München! Të gjithë idiotët janë të mirë në futboll: Stan Papuša, Castanã, shkrimtarë, gazetarë... Bien kambanat: ta, ta... ta, ta, ta... ta, taa, taa, ta, ta! Tribunat u ngritën në këmbë. Një miss “e bukur” nga Cãmãtaru nga vetëm 5 m!

- *Oaaaa...!* Arbitri thërret për një kënd.

- *Hajde djall i zi!*

- Hajde arbitër!

Sinjalet e bririt. “Flamuri kombëtar” i Krajovës valëvitet në ritmin e frymëmarrjes së mikrobistëve.

- *Hej hej! Hajde Shken-cë!*

- *Hej hej! Hajde, Shken-cë!*

Cigane të shëndosha si çimkat, me funde kaçurrela dhe shami me lule, këmbëzbathur, me rrjeta peshku që mban erën e farave të pjekura.

- *Ejani djema, kemi lule dhe kunguj! Të mëdha dhe të mirë, të mëdha dhe të mirë - kemi!* Beldeanu arrin ta dërgojë topin në rrjetën e portës

kundërshtare, por nga jashtë. Trajneri bërtet me zë të lartë nga ana:

- Kjo është një goditje, mirë, buall!

"...Kanë mbetur edhe 10 minuta për të luajtur në pjesën e parë. Nikoqirët sulmojnë me vull, por mysafirët mbrohen me zjarr. Rezultati mbetet 0-0..."

– Hajde edhe një gol para pushimit!

Lojë e grumbulluar. Heshtje në tribuna, britma në fushë. Dielli i fortë i vjeshtës. Burrat janë zhveshur dhe po bëjnë banjo dielli (të paktën, nëse nuk kanë çfarë të shikojnë futboll). Farërat janë kafshuar.

Djem dhe vajza gazmore, të lidhur pa dhimbje në kokë me fjongo blu dhe shalle mbi flokët e tyre nga era, lëkunden në lëndinë. Shkelja e këmbëve. Skuadra e Dinamos nuk bën më faull: pengon dhe shpesh gabon. Gjyqtari i bie bilbilit për të përfunduar pjesën e parë të lojës.

- Merre si roje!

*****

Gjatë pushimit, zëri i lakurikut dhe qukapikut të Maria Ciobanu-t shkëlqen nëpër megafonët e ndryshkur të stadiumit. Pastaj Babilonia me Boney M. Në tribunën zyrtare, stafet e mprehta dhe aromatike ulen nën hije, "La Stëmă", njerëzit e punës, shpirti i ekipit. Njoftohen lojtarët; në çdo emër spektatorët duartrokasin. Rezervat e dy skuadrave hynë në fushë dhe bënë një shfaqje. (Të rinjtë luajtën në hapje).

*****

Fillon pjesa e dytë. Ata këndojnë:

Shkenca Krajova,

Sot duam fi-to-re!

Oltenianët i hipin lojtarët e Dinamos në karrocë. Dinu po merr kohë.

– Dinu për-së-ritë-si! (bis).

Mysafirët ia dërgojnë topin portierit të tyre.

– Tek misri! Tek misri!

Përleshja mes studentëve dhe policisë vazhdon. Ștefănescu i bën disa truke D. G. Publiku qesh: Huh... Topi është tek Dudu Georgescu.

– Io-te Dude!...Io-te-de!...

– Hajde çizme! (e artë). Koka e Țalnarit kalon traversën, por trupi i tij godet shtyllën e portës. Një tjetër sulm i policisë. Augustin e dërgon topin mirë mbi traversë.

– Agustini, Çitilës, epo, deri në kocka! Thonë bankat në emër të policisë. Junior i Krajovës shpëton në kundërsulm.

- Shko! Shkoni!

- Hajde fëmijë!... Hajde!... Të ftuarit janë të ndrojtur. Gjarpri në tribunë i gëlltit.

- Është bosh, është bosh, është bosh, është bosh, është bosh!

– The Gooo! Gooo! Dinu e kosit pas shpine, porsì (Radu) Cosașu.

- Di-no a-sa-si-jo! (bis).

Drejtuesi i linjës lejon që loja të vazhdojë, duke i dhënë avantazhin ekipit të Dinamos (është njeri edhe ai, ka frikë nga policia).

- *Shiko dromedari, shiko si duket!*

(Më mirë të thuash: çfarë nuk tregon!)

- *Shko në dreq, gjyqtar, ti je derr!*

Cământari fillon një inkursion nëpër fushë. Qendërsulmuesi vrapon, vrapon, vrapon pas topit dhe ai del jashtë.

- *Hajde raketë!*

Donose rrëshqet pa tullumbace.

- *Hej Costică, ti bie nga këmbët si kali!*

"Dominimi territorial i futbollistëve të Oltenisë. Lojtarët e Dinamos ushtrojnë një markim të rreptë, njeri me njeri. Shanset sa rrota e karrocës humbën njëra pas tjetrës. Grumbullim i madh demografik në kutinë e vizitorëve. Sulmuesit tentojnë të rrezikojnë portën e Eftimeskut. Pasim në ndërprejen e Crisan-it. Topi dërgohet thellë në krahun e djathtë. Crisan tenton të depërtojë përmes murit të mbrojtjes, i penguar nga mbrojtësi i Dinamos. Arrin të depërtojë, por pa top, topi doli jashtë portës. ..". (Crisan, njeriu që kaloi nëpër mur).

- *Hajde Marcule, dil nga hija!*

- *Sillni krahët!* Mbështetësit ende shpresojnë për ringjalljen e formacionit të preferuar, të mbështetur furishëm. "Pastrim qorr nga Tevi. Beldeanu ndërpret dhe transmeton një pasim me (d)efekt. Për pak minuta iniciativa u takon vendasve, të cilët megjithatë nuk mund të materializohen në

tabelë... Një sulm i ri pozicional. Negrila ngre topin në skajin e 16 metrave, por shënuesi sinjalizon pozicion jashtë loje. Dhe lojtarët e Dinamos shpëtojnë me fytyrë të pastër."

(Populli i Krajovës nuk e di që ligjet e vendit nuk të lejojnë të shënosh gol për ekipin e Dinamos.) Publiku proteston për çdo vendim të arbitrit, proteston edhe kur gjyqtari gabon. Trajnerët dhe matësit e dy skuadrave çuan nga një lojtar rezervë në anën e fushës për ngrohje. Topi pritet të dalë jashtë loje për të bërë zëvendësimet e pritshme.

– *Më mirë ndërroni arbitrin!* Performanca teknike spektakolare nga Balaci.

- *Ilia me stil!* Lirimescu godet djathtas me të majtën. - *Unë luftoj për një bukuri të rrallë!*

- *Shkëmbinj, gurë, ngrini supet, apo jo?*

Eftimescu e kthen topin mbrapsht nga këndi i katrorit të vogël (me konkurrencën e gjyqtarit të linjës). (Vëzhguesi federal mbyll sytë - një qerpik i ra në sy). Kohëmatësi i stadiumit tregon 15 minutat e fundit. të partisë. Rritje e presionit nga ekipi i Universitetit.

Policia ndërhyr duke shpërndarë protestën. Goditjet e lira realizohen në një zonë të pushtuar nga lojtarët e Dinamos. Radiot e vendosura në maksimum transmetojnë ndeshjet e fazës së 8-të të xhiros së parë të Kategorisë A në futboll. Ritmike, kadenduese, duartrokitëse, nis sërish galeria:

-*Shkencë! Ta, ta, ta!*

-*Shkencë! Ta, ta, ta!* Bishta cigaresh në dysHEME, pështymë, lëvore farash, bileta të grisura, copa xhami, copëza letre... Ofensivë e vazhdueshme nga Krajova, mbrojtje e mbipopulluar nga Bukureshti.

-*O le o le o le ooo!*

-*O le o le o le o!*

Heqje e vështirë rrëshqitëse nga Cheran.

- *Hoo dalje në pension!* Camila de Sătmăreanu e hedh topin në tribunë.

- *Të drejtin, djalë!* Goditje nga buzë në favor të skuadrës blu.

- *Eja, lëviz! Lëvizni!* Ungureanu merr topin. Veprim personal i Geolgău, i arratisur nga mbikëqyrja e mbrojtësit kundërshtar. Pëlhura topash në mesin e fushës. Qendër e lartë (qiri) në kuadratin e Bukureshtit. Eftimescu zhytet në mënyrë të pabesueshme pas topit, nën duartrokitjet e shikuesve. Cămătaru shënon ... *Gooooooooool!*...

*****

Ulërima në stadium, gëzim i papërshkrueshëm, fishekzjarre të hedhura në fushë, sirena që fishkëllenin, pishtarë të ndezur nga rrotullat e letrës që u vihet flaka. Vullkani shpërtheu. Dhe ndihem më bukur se kurrë, dhe shpirti im përfshin të gjithë stadiumin. Më ngre si det.

- *Gh. Minoiu, a më dëgjon?...* *Regjistro ndryshimin e rezultatit në Krajovë: nga minuta e 79-të...*”. Por njerëzit nuk e kuptojnë më njëri-tjetrin. Në

tribuna komentohet se F.R.F mund të mos e aprovojë golin, sepse është shënuar në befasi, ndërsa skuadra dinamo është kapur në këmbë të gabuar. Universiteti është i interesuar për rezultatin. Hyn në punë makina e kalimit të Oltenianëve. Arbitri Drăgulici konsultohet me kohëmatësin e tij (ndoshta nuk është i sëmurë). Dhe... fishkëllima e fundit:

-Djalë! Djalë! Djalë! Lojtarët shkojnë në kabinat. 23 shtator 1979 (1986) (Lexo në Klubin "Apozizia", München, FRG, nga aktori dramatik Ștefan Pisoschi, më 26 maj 1989. Presidenti i Cenacl: George Ciorănescu. Botuar në "The Free World", New York, Year One, Nr. 48, e shtunë 2 shtator 1989, f. 28-9).

GIONI

Ishte shumë kohë e kaluar mesnata... Qielli ishte i mbuluar me re dhe nuk shihej asnjë yll. Në *Konakun e doktorit*, u vendos ngadalë, qetësia. Disa spërkatje të vogla uji lajmëronin një shi të lehtë... Mesi i vjeshtës. Nga bujtina erdhi zhurma e hapave dhe përplasja e derës metalike.

-Mos më lër të të kap më këtu!, bërtiti kamarieri, i cili pasi pastronte tavolinat, vendosi karriget përmbys tavolinat, fshiu dhe mblodhi copat nga dyshemeja dhe doli me fshesë për t'i kërcënuar ata. që ishte larguar. Nuk përgjigjeshin... Ishin mësuar me skena të tilla... Siluetat e tyre u shkëputën

natën dhe u zhdukën një nga një në errësirën që po bëhej mjeshtër...

-*A do të shkojmë me makinë?*, pyeti Mjekroshi, duke menduar se kanë ende gjashtë kilometra deri në qytet.

-*Përndryshe as unë nuk mundem!*, tha “Gioni”, duke u lëkundur.

-*Mirë, por...*, *Sonia dëshiron të ndërhyjë*. Djemtë shikonin njëri-tjetrin dhe qeshën vetëm me veten e tyre. Ata ishin miq për një kohë të gjatë dhe kishin pasur shumë aventura. Sonte, Gioni ishte tërhequr fort nga tavolina dhe kishte një dhimbje të tmerrshme në bark, i ndihej koka sikur do të dilte. Ai u betua me vete se nuk do të hidhte më asnjë pikë alkool në gojë, por nuk ishte betimi i tij i parë. Mendja e tij po nxitonte dhe mendimet e errëta i turbulluan sytë e mëdhenj të gjelbër.

Prej disa kohësh “Plaku” kishte nuhatur diçka dhe po përpiquej, shumë diplomatik, ta zbulonte, duke u shtirur si naiv; po e hiqte, por djali po mundohej ta maskonte sa më mirë. Kur doli nga shtëpia, Babalâcul po rrëmonte nëpër sirtarët e tij. Sa do të zgjasë kjo lojë?, mendoi me vete Xhioni. Nëse zbulon sirtarin e pasmë... Ndoshta nuk do ta rrëmonte..., u përpoq të qetësohej. Ajo e kishte parë duke gërmuar nëpër gjërat, por ai bëri sikur nuk ishte i interesuar, duke u përpjekur të shtirte indiferencë.

Tani, ajri i ftohtë dhe i natës po e freskonte. Mbi supet e saj, flokët e mbetur nga koha e studentit i binin të egër, në fije ngjitëse, të zeza të pista. Ai u

përpoq të ecte drejt, por këmbët e tij ishin prej dylli. Në të djathtën e tij, me erë pijeje, zvarritej "Barbosu", një burrë i pagdhundur, i shtrirë dhe më i gjatë se ai, me flokë kaçurrela, tullac anash; një këmishë e kuqe me kuadrate, e kopsur vetëm për të zbuluar gjoksin e tij të leshuar dhe të djegur nga dielli, i varur nga shpina mbi xhinse të arnuara dhe të zbehta, marka e të cilave mezi dukej Brooklin.

Ata u mbështetën mbi njëri-tjetrin dhe ecnin të ngathët. Kokat e rënda lëkunden si lavjerrës. Atykëtu ndalonin, duke u kapur për një pemë ose një shtyllë për të mos rënë. Pasi u orientuan, shikonin pak lart, u nisën sërish, anemikë. Ndonjëherë ata pengoheshin me nallane dhe më pas ulërinin me egërsi nëpër dhëmbë. Ata ishin njerëz të lokaleve dhe bufe-ve, të kafeneve dhe të klubeve të natës.

Disa hapa përpara dhe më tej anash, Sonia ecte, duke u dridhur nga të ftohtit, duke e kthyer herë pas here shikimin e saj të mjegullt pas të dyve. Ijët e mëdha dhe këmbët e trasha që mbanin një trup të trashë theksonin ecjen e tij të përkulur dhe më mashkullore. Flokët kafe, të krehura mbrapa dhe të fiksuara përpara, mbulonin jakën e bluzës së saj; xhinset e lagura nga shiu ishin bërë më të mprehta.

Ata kishin arritur në liqen. Në anën tjetër të tij, të varur përgjatë rrugës, dritat e dritave të neonit reflektoheshin zbehta në sipërfaqen jeshile e zezë të ujit. Shiu nuk kishte pushuar; pika të trasha uji binin në vija paralele dhe u thyen në asfalt ose u gëlltitën nga gryka e pistë e liqenit.

Gioni dhe Barbosu ishin luanë të lagur. Uji pikonte butësisht mbi ballin e tyre, në hundë, në fytyrat e tyre të rrudhura dhe të plakura. Kishte harruar Sonjën, e cila, e njomur deri në lëkurë, ecte e ngathët si ata.

I pari kujtoi se në mëngjes kishte ardhur me Mercedesin e tij në plazhin e aeroportit, ku kishte gjetur burrin me mjekër me një vajzë, pastaj shkuan në liqen... Por ai nuk e dinte se ku kishte parkuar. Ai po përpiquej të kujtonte: ...pastaj u larguam të gjithë nga bujtina... Në kokën e tij kalonin lloj-lloj mendimesh. Por edhe i përzë me shpejtësi.

Lëvizja e pikave të shiut ishte rralluar dhe pas një kohe të shkurtër tingulli i tyre i kaduar pushoi. Ai u hodh rrotull për një kohë. Në një rrugicë që ka rënë në rrugën kryesore, makina priste pronarin e saj. Ajo mbeti vetëm. Një gëzim i çmendur fshihej në të. Gioni kërkoi në të gjitha xhepat për çelësat derisa i gjeti. Pas disa përpjekjeve të pasuksesshme, hapeni. Ai shikoi timonin në agoni.

Sonia u ul pranë shoferit dhe në pjesën e pasme, në të dy sediljet, Barbosu u rrëzua po aq i gjatë sa ai ishte; ai dëshiron të ngrihet në këmbë duke u mbështetur në bërryla, por jo me forcë të mjaftueshme. Ai mblodhi atë që i kishte mbetur dhe mbështeti shpatullën te dera e majtë. Buzët e saj u varën dhe e gjithë figura e saj ishte tërhequr poshtë. E groposi sërish kokën në pelushin e një prej karrigeve; këmbët e tjetrit kishin mbetur të ndërthurura, duke e mbajtur derën hapur.

Rruga u ngjit në një shpat të butë dhe u kthye në të djathtë. Shoferi nderoi motorin. Zhurma e mbytur e shurdhoi dhe ajri i ndenjtur në makinë i kujtoi dhimbjen e kokës: rruga filloi të shtrembërohej dhe pemët të rrotulloheshin rreth tij. Plaku i doli përpara duke i thënë me tallje dhe ftohtësi: Ti mendon se nuk e di, apo jo? Vuri kokën në timon. Ai mendoi të arrinte atje sa më shpejt. Kjo rrugë iu duk e madhe. Ai ngriti përsëri kokën. Pranë tij, Sonia po gugatiste, nga pas dëgjohej një gërhitje e zgjatur, e mbytur nga disa kolla duhani.

Ai u përpoq të qetësohej. E nderoi një cigare. Ai kishte vetëm cigare *Carpati*, dy pakot e Kent-it që kishte pirë me Barbosin dhe Sonia. Ai u tërhoq rëndë në gjoks dhe e lëshoi ngadalë. E futi cigaren në gojë. Shtyni mbytet deri në dysheme; makina u hodh dhe filloi si një plumb... Ishte me marshin e katërt... I frikësuar, ai frenoi befasisht me këmbën e djathtë; dera e pasme u përplas me gjithë fuqinë e saj dhe u mbyll. Sonia filloi. Dridhja e makinës i ka marrë mendtë.

-*Çfarë? Çfarë është?*, belbëzoi Barbosin në gjumë, duke u mbledhur nga dyshemeja. Shoferi nuk mundi të përgjigjej. Ai as nuk përpiqet. Me sy të hapur dhe gojë pa cigare, futi marshin e parë dhe u kthye djathtas. Në dritën e verdhë të dritave neoni, asfalti dukej si një rrip i pafund që përdredhte në të gjitha drejtimet. Përballë tij, i lodhur nga pagjumësia, me rrathë të zinj të thellë, gjithçka dukej jashtëzakonisht monotone, absurde: shtyllat e lidhura njëra pas tjetrës, shtëpitë e rreshtuara si rruaza....

Dhe heshtje, një heshtje për të të futur në varr. Sa herë kishte ecur në këtë rrugë? Ai e njihte çdo shtëpi, madje kishte numëruar edhe shtyllat. U orientua me sy mbyllur.

Makina po lëvizte ngadalë... E gjeti veten duke dremitur. Duart mbështeteshin në timon me gjithë peshën e trupit. Sytë e tij ishin gjysmë të mbyllur. U përpoq t'i hapte... Gërmimi i Mjekërrit e mërzi. Ai donte ta nxirrte, që të vazhdonte të fliste dhe të mos e zinte gjumi në timon. Por më kot...

-A do të arrij i tëri në shtëpi? Shiko përpara. Sytë i ngulnin sytë bosh... Po flinte me sy hapur. Nga larg, të lidhura si tullumbace, ishin dritat e qytetit. Makina ishte e mbushur me një erë të keqe të keqe. Frymat e tymit dilnin nëpër ajrin e mbyllur. Ai mbytet, betohet, si më parë, se nuk do të pijë më kurrë duhan.

Gioni përpiqej të mbante kokën drejt dhe ballin përpara. Papritur, ai mori një tronditje. Përballë tij, dyqind metra nga hyrja e qytetit, një polic. Ai u zgjua për mirë. Mendoi: të ndalojë, të mos ndalojë... I kishin kaluar të dridhurat. Ai po afrohej ngadalë. Ajo fërkoi sytë për ta parë më mirë, por nuk pa asgjë. Ai mori një psherëtimë të lehtësuar. Rrokullisi dritaren dhe një ajër i freskët dhe i lagësht i ftohte faqen. Ai ndihet më mirë.

-Hyni në Calea București. Në një kryqëzim, makina ndaloi. Barbosu jetonte aty pranë, me një teze në pension. Ata të dy jetonin nga pensioni i saj;

ai nuk punonte askund; e shtyu nga sot për nesër dhe halla e gJORë, duke qenë nipi i vetëm, e toleroi.

Gioni mërmëriti i mërzitur:

- *Hajde, luginë!* I vrenjti vetullat me mjekrën, që flinte deri atëherë.

- *Prit kushëri!*, gërmonte ai duke zbritur i çmendur, duke i penguar këmbët.

-*Hajde Sonia*, shtoi ai, a nuk po zbret? Dhe ai hapi derën nga ana e saj.

- *Po zbres në qendër*, u përgjigj ajo me qetësi.

- *Dëgjo, gagicuço, a dëshiron të rrish me këtë llucë?*, vazhdoi Barbosu, duke e tërhequr.

Vajza kundërshtoi, Gioni u duk i hutuar për një moment. Më në fund, pse mukozë? Se ishte disa vite më i vogël se ai!? E kishte menduar si shok... Njeri i bandës... Dhe tani... Për një fund... Duke u ndjerë i ofenduar, u përgjigj:

-*Ik!* Dhe, befas, ai tërhoqi vajzën, e cila ishte gjysmë jashtë, brenda. Burri me mjekër rrëshqiti dhe ra në shpinë. “E shikon, po të jap një nga goditjet e mëdha!” i bërtiti shoferit me zërin e tij të ngjirur. Ajo nxitoi drejt tij me makinë nga dera e pasme. U dëgjuan disa të shtëna të shkurtra. Sonia lëshoi një britmë me zë të lartë. U dëgjuan mallkime. Shoferi nxitoi dhe makina u ndez papritur. Ai me mjekër kishte kohë të hidhej jashtë. Ai ra duke u rrotulluar dhe i nguli sytë pas tyre. Sytë i shkëlqenin nga zemërimi. Ma fryu!, mendoi me vete.

Dyert u mbyllën ndërsa makina nxitoi në rrugën e saj. Vajza belbëzoi diçka. Gioni as që guxoi

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

të përgjigjej. Dëgjon plakun: kështu të duhet, po të kesh dalë tinëz me njerëz si ai! Së shpejti ndjeu një lëng të ngrohtë në ballin tënd, që mbeti në buzët e tua.

Sonia nxori një cigare Marlboro nga çanta e saj dhe filloi të pijë duhan me qetësi, me takt. Gjatë gjithë rrugës për në qendër ai fliste gjatë gjithë kohës. Ajo i tha se është studente në Bukuresht dhe i pëlqen muzika. Regjistroi grupet ABBA, BONEY M, BEE GEES në Grunding të saj...

Shoferi nuk mund të dëgjonte. Ai ishte gjithmonë i heshtur. Nuk kishte asgjë tërheqëse në këtë masë mishi pa formë. Ai po luftonte me një dhimbje thumbuese që mendohej ta fshihte sa më shumë.

Në orën tre ishte në shtrat. Qyteti kishte mbetur i shkretë dhe kishte mbetur vetëm shushurima e erës, sikur të prishte heshtjen shqetësuese të natës. Dhoma ku flinte Gioni ishte një rrëmujë e përsosur. Ata që luanin letra me gra të zhveshura u ulën në një grumbull të paorganizuar në tavolinë, mes shisheve të zbrazëta ose gjysmë të mbushura me *konjak* dhe *bitters*. Gërhitja e mbytur e frymëmarrjes së burrit dukej teksa flinte me gojë hapur.

Dora e tij e majtë varej e çalë pranë shtrazit dhe nga poshtë batanijes së rrëmujshme e të djegur nga hiri, që varej në tapetin gjysmë lëkurë dhe të njomur nga pluhuri, dilnin këmbët e zbehta e të zeza. Pranë krevatit, një kasetofon i rrahur, dhe në dysheme pako dhe bishta cigaresh. Në një komodinë aty pranë, tavëllja, e ndotur me duhan dhe e mbushur me ftua të mykur, lëshonte një erë të keqe.

I ftohti e kapi. Ai u shtri pak, pastaj u përkul në batanije. Në një karrige më afër dritares ai vuri rrobat e tij në majë të grumbullit; rrjetat i kishin rënë në këmbë. Këto çarçafë ishin për të rroba për të veshur dhe për festë, rroba që i fërkonte çdo ditë. Takimi me Plakun e fiksoi. Ai do ta kishte marrë vesh...

- Nelule, i erdhi zëri i huaj i nënës, çohu e dashur dhe pi kafënë!

Nelu u shtri edhe një herë, u mërzit i përgjumur dhe u kthye nga ana tjetër. Nëna e tij e tundi:

- *Është vonë Nelul dhe kemi punë për të bërë.
Të ftuarit tanë po vijnë.*

-Më lër, Zot, në paqe!, bërtiti djali.

Telefoni në dhomën tjetër i ra befas disa herë. Nëna e tij vrapoi atje. Përshëndetje?... Po!... Po, menjëherë! U dëgjuan hapa. Nelu e kuptoi se ai ishte në kërkim. Ai hapi sytë e tij të ngjitur. Në një dritare të bibliotekës së përparme, shishet shumëgjyreshe skocez, uiski, verë qershie po qeshnin... Fytyra e Johnny Walker-it dhe pako me Kent, Marlboro, Pall Mall... Iu duk se po qeshnin me të dhe po talleshin. atij. Sipër, ora e tavolinës, duke trokitur me nxitim, tregonte orët e mesditës.

Për një kohë, Gioni shkonte në shtrat në orët e vogla dhe ngrihej në orët e mëdha. Ngriti kokën ngadalë për të mos i marramendur. Goja i kishte lënë një shije të hidhur cigaresh, të përzier me pështymë. Ai shkoi me pantallona të shkurtra, ende i përgjumur dhe i pushtuar. Me mendimin se mund të ishte Jeni, pushtimi i tij i fundit, ai u gëzua. Por gëzimi zgjati për një çast, derisa njohu zërin e Mjekërroshit në anën tjetër të rreshtit:

-Shiko që të shkel sonte! Le të lëpijmë një birrë dhe të shkojmë në një lojë pokeri!

Gioni u mbyll. Ai e dinte që Barbosu po i mashtronte dhe donte ta merrte si pinjoll. Nuk e ka më lopata, mendoi Gioni, se ciganët po e konkurrojnë në spekulime. Telefoni ra përsëri, por ai nuk u përgjigj. Ai shkoi në dhomën e tij. Koka i ishte mjegulluar dhe bënte përpjekje që ta tundte sa më

pak. Ai u kap pas raftit të librave, tryezës dhe më në fund u ul në shtrat. Ai u ul pa lëvizur për një kohë.

Kaseta nga magnetofoni i tingëllonte e hutuar në veshët e tij: Shey, shey, shey, signora... dhe zhurma e larmishme dhe e ngjirur e zërave të tyre:

Dhe një herë tjetër, dhe një herë tjetër.

Do ta bëjmë, do ta bëjmë edhe më shumë!

Mbylli sytë për të fjetur edhe pak. Ai pa një amalgamë ngjyrash në të cilat mbizotëronin njollat e kuqe, duke u zhdukur në një sfond të zi. Ngjyrat u përziën me njëra-tjetrën dhe u ndanë përsëri.. I tendosi sytë. Ai e pa veten në një pijetore, duke pirë pa frymë një shishe birrë pas një basti me Barbosun. Iu kujtua se i kishte thënë me ironi: Bravo Gioni, do shkojë larg!

Dhe, me të vërtetë, ai kishte ardhur larg ëndrrave të tij. Që kur ishte përjashtuar, ai ishte i pajisur me humor. Po e mbyste inatin, thoshte. Imazhet nga jeta e tij ishin episodike në mendjen e tij. Ai dëshiron të shkojë në banjë. Koka më kërcen nga uri, por ndjej një marramendje që tërbohet nga mbrëmja.

Dyshekët e tij u kthyen nga brenda. Vjell duke spërkatur batanijen, tapetin... Lirohet me këmbë të paqëndrueshme dhe arriti në banjë. Vështroi në pasqyrë. Dukej i vjetër. U përpoq të buzëqeshte, duke treguar dhëmbët e tij të prishur, të verdhë si duhani. Nga mjekra i dilnin tufa të mëdha e të rralla flokësh që dilnin nga fytyra e yndyrshme. Ai dukej si një hipi. Kishte harruar të rruhej dhe të lahej.

Filloi të kruante kokën me të dyja duart. Ishte në një gjendje të dhimbshme. Jo, një jetë e tillë nuk është më e mundur! i rrëmbeu atij në pasqyrë. Eëri tualetin e tij, i cili përbëhej nga disa gëlbazë të ndyrë dhe belkimi me zë të lartë. I hodhi ujë dy herë në sy dhe u fut sërish në dhomë. Një ajër i sëmurë e përshkoi. E gjithë shtëpia mbante erë sikur të ishte zhytur në alkohol deri në themel. E mbajti pak frymën. I intriguar, shpërtheu në një tërbim të tepruar dhe i theu me zë të lartë shishet mbi tavolinë. Pastaj ra në shtrat.

Nga dhoma tjetër dëgjohej zëri i trashë dhe i ngjirur i babait, një rotofei i vjetër me mustaqe të holla, që i drejtohej me një ton zeflemist:

-Zoti Nelu, a mund të më thoni ku ishit mbrëmë? Nelu u përgjigj shkurt:

- Çfarë po bën?! Ka ndodhur diçka!, mendo ai. Por, përsëriti me ironi babai, duke thithur cigaren dhe duke e parë nga tymi në hundë:

-E shoh që ke sy me ngjyrë!?

-Shiko, zotëri, nuk është puna juaj! - u përgjigj djali me formulën e vjetër. Këta bastardë fusin hundët në gjithçka, mendo ai.

- Dhe çfarë ke për të thënë për këtë rrëmujë në dhomë?, i këputi i ati dhe pranë tëmthit iu shfaqën dy pika të fryra. Gioni e dinte që plaku u ngrit shpejt. Ai është i lezetshëm, duke parë që po kërkon një nyjë në nxitim:

- Kjo është dhoma ime dhe unë bëj atë që dua!
Unë jam një i rritur!

Plaku u nxi.

- Po?!

Ai ndezi një. Gioni e shqyrtoi me kujdes. Dëshironte ta kapte nga gjoksi dhe ta hidhte, ishte më i fortë se ai, por ndaloi me kohë.

- Nëse je në moshë, mund të punosh!

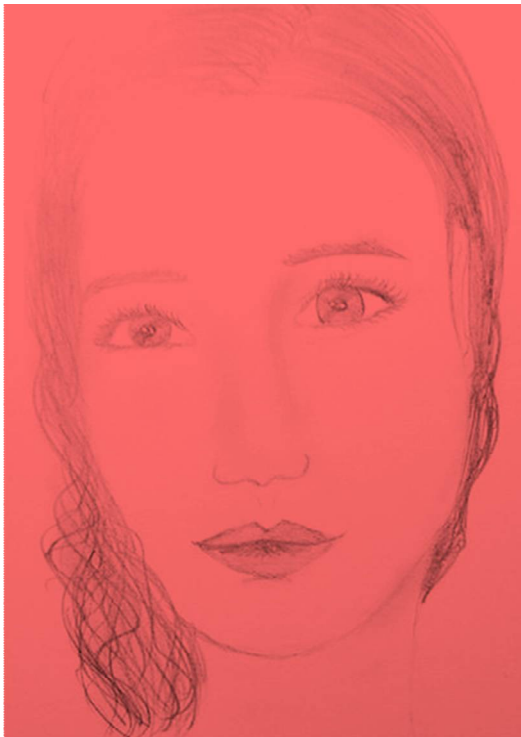
Uragani kishte lëshuar... Djali ishte i kuq si kanceri dhe plaga në buzë u hap... Pra, e kishte zbuluar Plaku.

-Vasile, ç'të keq ka i dashur?, ndërhyri një zë gruaje.

Shpirtrat qetësohen... Në erën e padurueshme të dhomës, Gioni i sëmure gjithë ditën, me legenin pranë krevatit. I vinte turp për veten e tij, për një

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

kohë të afërmit dhe fqinjët e shikonin shtrembër, saqë i vinte turp të vinte kontakt me sy me dikë. Jeni pse nuk e kishte thirrur ajo ishte e vetmja vajzë për të cilën interesohesh shumë. Por ajo kishte parë se çfarë njeriu ishte ai!

Djali do të kishte dashur të rifitonte besimin e tij... E qortoi ndërgjegjja dhe u ndje mosmirënjohës. Ai nuk donte të dëgjonte më nga askush. Kisha pagjumësi gjithë natën... Jo shumë ditë më vonë, Gioni hyri në portën e fabrikës... Ai nuk e pa më Barbosin. Një ditë, ai mori një letër nga Konstancë: kishte punësuar veten si marinar.

XHAMANTANI BOJËALLI

Pak minuta më parë, një zonjë e veshur me pardesy gri kishte mbërritur në një tren nga jashtë. Ajo po ecte me nxitim drejt Zyrës për Informim, duke u përshkuar me kujdes në vërshimin e njerëzve në Stacionin e Veriut për të mos “thërmuar”. Ai

mbante në dorë një valixhe të lyer me llak, të cilën e tundte shpesh, përpara dhe mbrapa, nga ecja e kërcyer e këmbëve. Fytyra e tij po buzëqeshte e bardhë nga pluhuri në faqet e tij dhe nga skuqja e buzëve.

Nae Pomaru vështroi me kureshtje botën përreth tij, duke përhumbur sytë e larë mbi rrobat e kalimtarëve dhe duke u përpjekur të dëgjonte zërin e spikerit përmes megafonit të avulluar të stacionit. Kishte harruar kostumin e tij, pa moshë e ngjyrë, duke e tërhequr zvarrë njeriun e tij apatik nëpër bujën e platformës. Dëgjoni ritmin e ngadaltë të hapave në betonin e nxehtë. Herë pas here, pengohej dhe kthente kokën, duke kërkuar falje mekanikisht, por më së shumti ngatërronte të tjerët, të cilët e shikonin herë me sadizëm, herë me sarkazëm. Ai kërkonte të kishte rrugë në vijë të drejtë, por sa më shpejt që shkonte, aq më shumë gjarpëronte nëpër udhëtarët.

-Hej, a je mirë?, i këputi një fëmijë me rroba të pista një tjetër më të vogël, duke e mbajtur për gjoks me dorën e majtë dhe duke e shtyrë.

- Nuk e bëj më!

- Epo, po e bën apo jo?

- Më lër të vdes nëse e bëj përsëri!

Pomaru studioi çdo njeri që kalonte, duke u përpjekur të merrte një përshtypje të parë. Një cigan, me mustaqe të përdredhura e të gjata në cepat e gojës, po dredhonte, pas tij rridhnin lecka, një grua dhe një ngarkesë fëmijësh. I vogli, i zhveshur si të

ishte, qëndroi pas, duke tërhequr zërin veçanërisht të trashë të kungullit:

- Shko te vagoni, se po të hanë arinj të!

Cigani vraponte duarkryq, me këmbë të zhveshura dhe të këputura, plot me tufa mishi të butë. Pomaru kishte mbetur, pa dashur, duke u kujdesur për të. Imazhe të pahijshme u materializuan në mendjen e tij të mjegullt. Pranë tij dukeshin të qetë dy fshatarë të shëndoshë nga Zdrave, me gjakun që u dilte nga faqet, me erën e qepëve dhe dheut të freskët e të zi. Rreth tyre kishin shumë tenxhere të vogla, çanta plot dhe një ajër të shëndetshëm.

- Si do të jetë tregu në Arad?

- Kaluan, në këtë kohë, ishte bosh, si shkarkova, si përfundova.

Por Nae nuk ishte i mirë në biznes. Tani po ndiqte dy lypës që tërhiqnin zvarrë këmbët e tyre të çalë, duke u dukur si një burrë e gjysmë bashkë. I moshuari, me mjekër të bardhë, një figurë e sjellshme, tërhiqte tjetrin me gunga, duke ecur pothuajse me të katër këmbët.

- Zoti të mëshiroftë! I zgjati dorën që i dridhej kujtdo që i binte në sy.

-Më vjen keq për njeriun që nuk sheh diell!

Nae u përbuz; ai përplasi duart mbi xhepat shumë të gjatë të pantallonave pas disa gërhitjeve. Ai nuk kishte asnjë për vete; ai donte të vinte sa më pak në dorën e plakut. Ai ishte në delirim, duke menduar për gruan që nuk vjen më.

-A ke zjarr?, e ndërpreu djali i pafytyrë që po e shikonte nën buzë të kapelës.

- Jo, tundi kokën i indinjuar.

Nga një xhaketë e copëtuar e bërë nga materiali xhins, djali nxori një pako Kent dhe e tregoi, duke e mbrojtur nga drita e ditës.

- Dëshiron cigare të huaja?

-Unë nuk pi duhan, tha Pomaru ngadalë dhe me frikë, më pas duke parë sesi Insul u largua dhe humbi në turmë. Më tej, rrëshqitje: e qeshura e zhurmshme... pauzë... e qeshura e turbullt... Një tufë djemsh e vajzash që nga gërshetat dhe rrobat shumëngjyrëshe, dukeshin studentë të zhurmshëm, duke bërë shaka, ishin ngarkuar me ski dhe çantë shpine me kapuçet e nxirë.

Individët më të ndryshëm enden pranë tij. I rrraskapitur nga vapa e verës, ai u ndal para një stendë pije freskuese. Pse nuk vjen? Ai nguli sytë bosh dhe në çdo grua që shfaqej ai kërkonte ta shihte atë. Ajri ishte i mbushur me një përzierje erërash, platforma plot me bagazhe dhe gumëzhimë nga njerëzit.

Nga poshtë palltos gri, e zberthyer te të gjithë butonat, zonja eci ngadalë, duke shtypur me kujdes takat e larta, duke u ngjitur në platformë, e ndjekur disa metra nga një zotëri i fortë dhe i gjatë me një valixhe të madhe, i cili kishte zbritur. i njëjti tren.

Zoti dukej se përfitonte nga çarja e hapur nga zonja, si shtrati i një lumi që çan malet. Folësi

lajmëron vazhdimisht, me zë të sjellshëm, nisjet dhe mbërritjet, pas një sinjali muzikor.

-*Të lutem, zbrit nga vagonët*, vetëm kaq mund të dëgjonte. Pomaru, i pluhurosur në rroba, me këpucët e pa mbuluara me krem që kur i mori, po nuhaste dhe djersa i ishte përzier me yndyrën në fytyrë, kishte harruar që nuk kishte ngrënë për drekë dhe pyeste veten pse ishte i uritur.

Me një këmishë të bardhë me mëngë të shkurtra dhe një faqe të sapo rruar, zotëria me një valixhe të madhe dhe të pashme i kaloi pranë. Ai donte të mendonte se ishte i qetë, i fokusuar vetëm në peshën e valixhet. Çfarë budallai është edhe ky, që ta tërheq trungun pas tij!, mendoi Pomaru duke e parë për një kohë të gjatë. Çfarë lloj gjërash kishte në të? Kur shkoj diku, nuk i marr me vete të gjitha katrahurat!

Në sekondat e ardhshme, Pomaru ishte dëshmitar i një ngjarje që nuk do ta harronte kurrë. Zonja me pardesy gri uli valixhen e saj dhe eci disa hapa drejt turmës në banak. Ajo pa zotërinë masive me “valixhen” e tij të zezë, me kyçe metalike dhe mjaft të sofistikuar, pranë saj. Gjakftohtë, sikur gjithçka të ishte e natyrshme, shtypi një buton, u hap fundi i valixhes së madhe dhe gëlltiti të voglën.

Pomaru ngriu. Për një kohë ai mbeti i gozhduar në vend. Gjithçka kishte ndodhur çuditërisht dhe shpejt, si një gjë normale. Duke e kontrolluar veten, burri me valixhen qëndroi në vend, sikur të priste dikë. Nuk kishte asnjë tension në

fytyrën e tij. Pas ca kohësh, zonja me pardesynë gri, pasi shikoi vendet, e shtangur, filloi të qajë dhe të qajë:

- *Valixhen, ma vodhën valixhen! Shiko, e kisha këtu, pranë kësaj valixheje të madhe. E pa edhe zotëria!*

Burri ngriti supet në mënyrë pasive dhe mbeti i palëvizur, duke i hedhur sytë herë pas here orën, duke lënë të kuptohet se ajo që priste ishte vonë. Zonja vazhdoi të bërtiste në mënyrë të dëshpëruar, kështu që shumë njerëz ishin mbledhur rreth saj, të gjithë duke vëzhguar në mënyrë indiskrete se çfarë po ndodhte. Ai filloi të qajë me hidhërim, duke shpërthyer në ulërime të forta; fijet e gjata i rridhnin në fytyrë.

Nae Pomaru, e cila ndërkohë ishte zhveshur, e shikoi me mosbesim. Ai tha: po ta dinit që valixhe juaj është në të madhen, dy hapa larg! Pikërisht kur vendosi të shkonte në vendin në fjalë, një burrë i çuditshëm e kapi lehtë për jakë dhe i pëshpëriti në vesh:

- *Hajde se ke parë shumë! Hajde, shpërndaje, nëse dëshiron të rrish nga telashet!* Pomaru donte të luftonte më tej, por individi e kapi fort nga xhaketat dhe i tha, duke e drejtuar me sy:

- *Kërkoni shtyllën përpara!* Kur shikoi, pa një person me një pardesy të bardhë dhe një kapele të zezë, të mbështetur dhe duke pirë duhan taktikisht, anglisht, duke e shikuar nga tymi i cigares. Ai e

kuptoi. Ai u kthye dhe asistoi i pafuqishëm dhe nga distanca në vendngjarje.

- Mos na mërzit!

Atij i erdhi keq për zonjën dhe donte ta ndihmonte, por u fut në qoshe. I gëlltitur nga bota që ishte mbledhur rreth e rrotull, zotëria me valixhen e madhe e bëri punën e tij si zakonisht.

Së shpejti erdhi edhe policia e stacionit. Por e vërteta është: kapeni të verbrin, nxirrni sytë. Në shumë vende të botës...

Pomaru qëndroi në platformë dhe hyri në restorant. Në një tavolinë të çuditshme, ai vuri re një kapele të zezë dhe iu kujtua bashkëpunëtori tjetër; për t'u bindur, i hoqi disa monedha nga dora dhe u kthye për t'i marrë. Ai nuk gaboi. Ndërkohë kishte ardhur edhe treni nga Timisoara. Ai harron atë që ka ndodhur dhe nuk është më i interesuar për asgjë. Ai priste, me zemrën që i rrihte fort, gruan e tij, e cila vonohej të shfaqej. Në platformën e mbushur me njerëz, ata mezi e mbanin hapin, duke kaluar në drejtim të kundërt. U mbush me gëzim të çmendur: me ca çanta në dorë ecte gruaja e tij rrezatuese.

- Mirë që të shoh, i dashur!

- Ah, sikur ta dije se sa shumë më ka marrë malli, e dashur!

Pas disa shprehjeve të sjellshme dhe puthjeve artificiale, ata u nisën në këmbë drejt një taksie. Ai ishte i lumtur që më në fund do të kalonin disa ditë së bashku pasi kishin punuar jashtë orarit në zyrë. Habia e tij nuk ishte e vogël kur në stacionin e

Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur

taksive pa të njëjtën kapele të zezë. Më intereson që kishin frikë prej tij! Por ai nuk i tha asgjë gruas së tij, madje u përpoq të buzëqeshte; iu kujtuan disa fjalë nga kolegët e zyrës. Ata qeshën së bashku. E shoqja e qortoi pak se nuk kujdesej për veten. I tha të bënte një kostum tjetër, të blinte një kravatë të re. Përkundrazi, ai lavdëroi gruan e tij për mënyrën e veshjes dhe stilit të saj më të fundit, por e bëri të kuptonte se po shpërdoronte para. Ecën për pak të përqaftuar si të rinj.

U nis për në shtëpinë e tij, që ndodhet në periferi të qytetit, në shtëpinë e një plakut të shurdhër. Këtu ishte mjaft qetë dhe ai nuk ndihej aspak keq.

- *Zotëri, iu drejtua taksisti, na ndjek një Dacia e zezë. Pomaru u zmraps, por u përpoq ta maskonte.*

- *Ndoshta është një rastësi e thjeshtë. Pak e hutuar, gruaja pyeti:*

- *Çfarë ndodhi, e dashur?*

- *Aaah... jo... asgjë!, tundi kokën.*

*****

Pronari, një plak i dëshpëruar dhe i dëshpëruar me syze në majë të hundës, po ecte nëpër oborr, i cili ishte vetëm disa metra katrorë. Porta kërcasi keq dhe të dy hynë një nga një në shtegun e ngushtë që rrotullohej mes ashklave të qepëve dhe luleve të larmishme. Ata bekuan plakun e shqetësuar mbi krye, i cili iu përgjigj atyre në hundë. Iulia shikoi përreth me të përziera dhe bëri disa kërcitje të hundës, gjë që nuk i shpëtoi plakut.

- *Dee, kështu është këtu! Nëse jetojmë në lagjet e varfra të qytetit... Gjyshi: peltik, sprinter, llafazan.*

- *Vërtet, është pak e ngushtë, por është e pastër, donte ta qetësonte Pomaru. Iulia u fut si një mace në një korridor të errët dhe të freskët. Në mure, lagështi dhe gjurmë myku mes qilimave të zverdhur nga vitet.*

- *O i dashur, bërtet ai, si mund të ulesh kështu?!*

Burri pranon të heshtë. Joshja e tij, e lodhur nga jeta monotone e një nëpunësi të dështuar, me çanta poshtë syve dhe flokë të ashpër, fshihte ende një mister. Doreza e ndryshkur e derës tundi me zi, duke i grisur nervat e saj. Brenda, e pushtoi një ajër i mbyllur, erë e keqe nga ushqimet e mbetura dhe mbeturinat mefitike, veçanërisht të brendshmet, të cilat Pomaru i kishte grumbulluar mes sobës dhe murit, duke i çuar në lavanderi çdo muaj. Ai blinte disa ndryshime dhe i vishte me radhë.

Në shtëpinë e tij modeste, gjërat e nevojshme: një shtrat, një tavolinë, një karrige. Thjeshtësia e arritur në ekstrem. Rrobat e tij i mbante në një sënduk me njolla. Ai hoqi pallton, hoqi kravatën dhe i vari në disa gozhda të rrahura në mur, ndërsa Iulia hodhi çantën e saj në tavolinë dhe u ul në një karrige.

Burri tërhoqi perden - e cila ishte një gazetë e zverdhur nga moti - duke e lejuar kamerën të shihte diellin. Ai mendoi se Iulia ishte plotësisht i zhgënjyer me të që kur ishte transferuar në Bukuresht. Ai ishte arratisur shumë kohë më parë dhe ftohtësia e natës po ndihej. Gradualisht, dhoma e ngushtë në lagjen e varfër u mbush me mjegull. Gruaja mori një batanije për të mbuluar gjunjët e saj të zhveshur. Në një cisternë, të grisur në sjetull dhe të ndotur, burri hyri, me një legen alumini, plot me ujë të marrë nga pompa e oborrit, të mbajtur në të dyja duart. E vendosi në shtrat.

Ndërsa ndezi fitilin e një llambë të vjetër me gaz, ai i shpjegoi gruas së tij se instalimi elektrik

ishte i gabuar për shkak të një qarku të shkurtër në rryt. Me lëvizje të ngadalta, por të njohura, përgatiti shkumën e nevojshme, mprehu briskun në një rrip të vjetër dhe filloi të rruhej. Ai e shikoi veten në një pasqyrë jo shumë të madhe.

Iulia po përjetonte momente tmërri, të frikshme. Kishte harruar kur, në kohët e vjetra, në shtëpinë e gjyshërve ndezi qiriun. Dhe ai mendoi: Shiko si jetojnë disa njerëz! Ajo u ul pa lëvizur dhe shikoi me habi burrin që me një dorë mbante pasqyrën dhe me tjetrën briskun. Ishte e vështirë, por edhe e tmerrshme ta ndihmoje.

Si mund të martohej me një burrë të tillë, sidomos pasi ai e kalon gjithë kohën në zyrë. Ajo ishte e lumtur që nuk kishte fëmijë. Nëse do t'i ngjante atij, nuk e di se çfarë do të bëja! Burri kishte vënë re se gruaja e tij ishte e dëshpëruar dhe u përpoq t'i shpërqendronte vëmendjen dhe t'i ndryshonte mendimet, duke folur me të midis dy goditjeve me brisk.

Gruas e kishte për qesharake se si ai grimason në pasqyrë, fryn faqet dhe mban hundën kur pret mustaqet. Në disa vende kishte prerë veten dhe shkuma e bardhë ishte përzier me gjak. Ai kishte shumë plagë nga brisku dhe tani fytyra e tij e rrudhosur ishte plot me kafshime të vjella. Ai ktheu kokën duke vënë re se burri po fliste vazhdimisht.

Ajo nuk guxoi të hapte gojën. Gjithçka dukej e pazakontë, e vjetëruar. Ajo mendoi se ishte e detyruar të flinte në këtë shtrat të vjetër me një burrë

vulgar, jo shumë të pashëm. Për më tepër, ai kishte filluar të bëhej tullac. Nuk kishte oreks. Pomaru kishte marrë me mend nga mendimet e gruas dhe mendoi se do ta kishte të lehtë ta bindte të qëndronte sa më pak. Por ai ende e la atë të bënte hapin e parë.

-*Kam ftohtë!*, tha ajo duke u dridhur pak.

- *Dëshiron një batanije tjetër?* Ai imagjinon një batanije të re të rrëshqitshme dhe përgjigjet me neveri:

- *Por çfarë ka mbetur në shtrat?*

- *Unë marr hua nga një mikpritës tjetër.*

Gruaja refuzon kategorikisht.

-*Po të shkojmë te Gina?* Pomaru u përpoq ta ngushëllonte. Ne jemi ende duke i shtrirë këmbët. Dje erdhi kunati nga Gjermania. Të shohim se çfarë do të thotë...

-*Mirë po deshe...*, i tha Iulia Pomaru vogëlushes. Burri kishte mbaruar punët e përditshme që bënte çdo javë më shumë se gojët e atyre që e rrethonin. Mishi i tij i bardhë i mbërthyer në kocka, sikur të qëndronte në errësirën e zbehtë që ishte, ishte i mbuluar me një këmishë të thërrmuar, pastaj me pallton e tij të vjetër. Ai nxitoi të largohej. Ajri jashtë ishte më i ngrohtë dhe më i këndshëm.

Pomaru u kthye vetëm në errësi. Ishte një shëtitje njëzet minutash. Ai mund të meditonte mbi atë që kishte parë. Nuk është çudi. Iulia doli me disa justifikime, sikur nuk e kishte parë Xhinën që e vogël dhe i mungonte, se Bibi e kishte argëtuar shumë. Ai nuk kishte insistuar, duke u shtirur keq.

Plaku po gërhiste duke thyer heshtjen e tmerrshme. Varet e portës kërcasin aq keq sa ai u tremb. Sa e çuditshme ishte gjithçka! Orbecaya ndër brisqe. Ai u rrëzua mbi shkallët dhe u përkul nga frika. Zemra e tij u kthye shpejt. Ai hyri në heshtje në dhomën me të cilën ishte mësuar. Përballë tij, në karrige, qëndron njeriu me kapelë të zezë. Pomaru

nuk u besonte syve. Pyjet. Vështroi me aq frikë sa mundi. A është ky njeri një hajdut modern? Por unë jam aq i varfër sa nëse shkatërron diçka, dëmton një tjetër. Në këtë aspekt ai u pajtua. Mori guxim dhe ndezi llambën.

-*Çfarë do?*, arriti të thoshte. Zotëria i qetë i kërkoi me mirësjellje të ulej në shtrat. Sikur të ishte në shtëpinë e tij. Pomaru pajtohet. Ai ishte i intriguar dhe në të njëjtën kohë kurioz se çfarë donte prej tij. Ai nuk u kishte bërë asgjë, nuk donte asgjë. Ata do të ishin budallenj për ta shmangur atë! Nuk mund t'u bënte ndonjë dëm, por çka nëse më bëjnë të vështirë? Dhe plaku as nuk dëgjon mirë ...

-*A duhet ta godas?*, mendoi për një moment. Unë nuk kam asnjë shans. Ndoshta duan të më heqin qafe... Në fytyrën e tij u shfaqën puçrra. Ai mendoi se në gjysmëerrësirë mund të mos vihej re. Nuk donte të tregonte se kishte frikë, donte të shfaqej indiferent, aspak i mërzhitur.

- *Ne e vlerësojmë heshtjen tuaj!* Ai fliste rrallë, duke theksuar disa fjalë, i dha një tufë me qindra, për të cilat nëpunësi do të kishte kaluar muaj të tërë duke bluar bërrylat në zyrë. Për një moment tundimi e shtyu drejt kartëmonedhave, por ai e tërhoqi dorën me kohë. Me siguri po i kërkonte disa shërbime.

- *Nuk marr para nga të huajt! Si duhet ta di... ndoshta janë vjedhur?*

- *E shoh që je një person inteligjent dhe jo konformist. Por merrni ato! Është e drejta juaj!*

Zoti u ngrit dhe, aq i gjatë sa ishte, arriti në tavan. Pomaru heshtin. Po sikur ta godiste me grusht? Mirë se u kthye vetëm, gruas së tij do t'i kishte rënë të fikët. Ai mbeti një frikacak në sytë e saj... Dhe kështu vajza nuk kishte një mendim shumë të mirë për të. Ai e konsideroi atë një zyrtar të dështuar. A nuk kishte shkuar Nae në kolegji si ajo?

Pra, fakti që ai përfundoi në industri është diçka tjetër. Por ai kishte, mori më shumë para se gruaja e tij dhe jetonte në qytet. Sido që qëndroi, në fund të fundit mbeti në qytet. Se ajo e quante veten

mësuese dhe ai nuk kishte titull? Po çfarë faji kishte Pomaru që njerëzit dinë vetëm për "mësues", "mjekë" dhe "inxhinierë"? Ishte faji i tij që nuk dihej puna e tij si programues? Kur dikush e pyeti se çfarë po bënte, i vinte turp. Sa herë njerëzit i thoshin "*dhe çfarë bën ti?*".

-Ndalo. Tek kompjuterët.

I mori paratë dhe i hodhi në xhepin e pardesysë së atij që qëndronte në këmbë. Ai e vuri re, i përplasi në tavolinë midis kavanozëve dhe filxhanëve të çajit, pastaj u zhduk në errësirë. Një zhurmë e motorit, dhe makina fluturoi nën dritare.

Nae Pomaru njohu valixhen e madhe në sediljet e pasme të limuzinës. Dua të numëroj paratë. Por jo, nuk ishin para të pastra. Po sikur të shkonte në polici? Por mbase ai është duke u vëzhguar dhe në krye të kësaj është dhënë ryshfet. Ai ishte i fiksuar. Per te thirrur? Dhe si ia del mbanë me paratë?

Koha po mbaronte kundër policisë. Ndoshta edhe e tij. Nuk u vendos. Unë jam një frikacak. Nëse telefonoj, më kapin banditë, nëse nuk telefonoj, më arrestojnë policia. Ai ishte në ananghia. Ai zgjati për telefonin. Shkundni. Ai mori receptorin, por dora filloi t'i dridhej. Thirrni në mënyrë të ngathët numrin. Filloi të belbëzonte.

-Alooooo?... Xha-man-taniii.. Rreshteri i shërbimit, duke kuptuar emocionin, e ndihmoi duke i tërhequr njëkohësisht gjuhën.

-*Po po po! O-o-o ma-si-nă Foo-o-ord...* Ishte mbyllur. Ai e lëshoi butësisht receptorin dhe ra në shtrat i dërrmuar. E pushtoi një gjendje ankthi. E mbylli butësisht nga brenda dhe fiku dritën. Vazhdonte gjithë natën. Edhe pse gjatë ditës ishte i lodhur nga rrugët, nuk e zuri gjumi. Batanijet ishin të ftohta dhe me gunga, dhe jastëkët ishin plot me thekon dhe copa që dilnin nga shakull. Kishin zbrazur shumë në mes dhe ishin lyer me yndyrë verdhë-zi.

Nae ishte përkulur dhe po meditonte. Nesër ai do të jetë i ulur në tavolinë gjithë ditën. Herë pas here, ai do të spërkasë ujë në sytë e tij, në tempujt e tij, për t'u freskuar. Dukej se po fshihej me një shami të thërrmuar rreth syve dhe në ballë. Më pas, për disa minuta, ai do të ndihet më mirë, më i freskët. Por ai do të marrë një sy gjumë pas vaktit...

-*Po, çfarë ëndrre!* Ai do të flejë nga katër pas darkës deri të nesërmen në mëngjes. Një herë ai harroi orën e pa rrotulluar. A nuk flinte më kështu?! Dhe të nesërmen ishte mirë, faleminderit. E vuri re edhe shefi, sa i vrenjtur dhe i padurueshëm është, por a nuk duket sikur shefi i mashtron? Por ai nuk fle, ai pushon! Nuk ha, ushqehet vetë! Vazhdon ta rrahë mbi kokë me punën. Që kur ka ndërruar syzet, ai ka një këndvështrim tjetër. Apo me dorën time do t'i nxjerrë gështenjat nga zjarri, u ngjit në pemë dhe tani duhet ta presësh pemën që ta rrezosh...

Po të mos kishte shkuar pas shefit të zyrës, puna do të kishte shkuar mirë. Por, sipas nenit 1,

shefi ka gjithmonë të drejtë dhe kur gabon, zbatohet neni 1. Epo, peshku qelbet nga koka. Në vend të kësaj, ai mban mbledhje gjatë gjithë ditës. Nëse dini diçka, e bëni atë, nëse nuk e dini, uleni dhe mësoni të tjerët se si ta bëjnë atë. Djemtë e quajnë Bitu, por ai nuk e di. Kur njerëzit kanë frikë nga ju, ju nuk e dini pseudonimin tuaj. Bitu godet keq këmbën dhe vjen në punë me paterica: drejtuesit e zyrës çalë.

Njeriu i paplotësuar dhe pa pasion fillon të pijë ose mbetet pasiv në çdo gjë. Pomaru ishte pjesë e kategorisë së dytë. Ishte bërë një indiferencë e egër. Askush dhe asgjë nuk e interesonte atë. As gruaja. Edhe ai ishte martuar për të qenë mes botës dhe, tani, duke parë dallimin mes tyre, ishte distancuar më shumë nga gruaja e tij. Marrëdhëniet mes tyre ishin kolegjiale. Ai kishte menduar të ndahej me të për një kohë, por e kishte të vështirë të shëtiste më nëpër gjykatë. Në fund të fundit, çfarë do të kishte arritur?! A nuk mund të quhet holtei? Gjithmonë vetëm... Gjithmonë e humbur në mendime.

Telefoni zhurmoi fort dhe Pomaru u hodh në këmbë, i zhveshur siç ishte. Ajo kishte fjetur me gojë hapur dhe tani ndjehej e thatë. Ai gëlltiti disa herë, më pas u përpoq të pastronte zërin duke u kollitur me zë të lartë. Për një moment ai u ndal te Iulia, me mendimin se ajo do të kujdesej akoma për të të paktën pak. Do ta nxirrte atë nga kjo punë e mundimshme burokratike. Natyrisht, ai kishte gabuar; Iulia, asnjë fjalë. Dhe në këtë kohë?

Pomaru hesht përsëri. Zemra e tij ishte sa një nishan. Cili ishte faji i tij që ishte atje? Ai pa pa dashur. Epo, po të mos kishte ardhur edhe kjo Iulia tani! Por a është faji i saj? Jo, do të ishte absurde ta përfshinte atë. Tani ai është në duart e policisë. Si një top i hedhur nga njëri te tjetri. Por unë jam thjesht një qenie, një burrë ... Ai nuk kishte kohë për komplikime.

-...*Si?! A kishte dhënë informacion të rremë?! Kishin gjetur një valixhe të zakonshme?! Për të ardhur në polici?! Për çfarë?! Tani do ta ngatërroj edhe më shumë! Ai mendon të largohet nga qyteti, duke hequr dorë nga arratisjet. Merr lejen dhe shkon në atdhe, në Vâlcea, bisedon me familjen, me të afërmit. Të moshuarit do ta pyesin: - *Kur me nipërit?*, dhe ai do të thotë: - *Ik, se ka ende kohë!**

Koha kishte kaluar, por ai ishte mësuar me këtë formulë dhe le të kuptohej se ai dhe Iulia formojnë një çift të përshtatshëm. Ai i shmangu diskutimet për këtë temë dhe kur u ngrit, u përpoq të devijonte. Ai zbriti, me kokën në re, gurët e plasarit e të shpërndarë që dikur formonin një shkallë, pa e vënë re as plakun që ishte ngritur shumë kohë më parë.

- *Dukesh pak poshtë këtë mëngjes, zotëri!*

- *Aaah...* Iu vu një nyjë në fyt. Asgjë! E di, ky gjumë..., tha pa kthyer kokën, duke parë tokën. Në portë, ai gjeti një zarf në kutinë postare. Kush duhet t'i shkruajë atij?! Nuk kishte njeri, sepse nuk i

shkruante askujt. Megjithatë, ai kishte kuriozitetin për ta zbuluar. Kush mendon akoma për mua?

Vuri dorën mbi zarf dhe dukej i trashë. Ju madje ndjeni një foto në të. Shiko kete! Ai hapi shpejt zarfin. Fotoja i ra nga dora dhe i shtangur e pa veten të shfaqur me kartëmonedhat; në sfond duket një pjesë e një pardesy. Çfarë foto!...

Ai kujtoi se kishte marrë një shumë të konsiderueshme. Kur lexoi letrën, e kuptoi se në çfarë ishte futur.

-Zoti Pomaru, po të flisni.... Nga e dinin emrin e tij? Toni dukej ironik dhe kërcënues. Me të flitej nga lart. Ai ishte i shqetësuar dhe i zbehtë; ia ktheu shpinën nikoqirit. Gjatë rrugës, ai u tregua më i dëshpëruar. Të mungojë puna? Në dhjetë vjet ai nuk ishte vonuar asnjë minutë! Iu kujtua qortimi që shefi u bënte me ton solemn e solemn atyre që vonoheshin dhe i futte në burg.

Ai duhet të bëjë një telefonatë, të paktën t'i njoftojë ata. A duhet të justifikohet sepse është i sëmurë apo ka ardhur gruaja e tij? Arsyeja e sëmundjes është e parëndësishme. I thotë të dytit.

Dhe në fakt është e vërtetë, sikur pa fytyrën e shefit dhe kolegët duke pëshpëritur... Duke ecur ashtu, ai u gjend në stacionin e autobusit. Madje shkon lart. Ai as nuk e dinte se çfarë numri ishte, por të gjithë kaluan nëpër qendër. Djem me rrjeta najloni, zonja paksa të përgjumura, pluhur e të rrudhura që lëshonin ajër të ri dhe të kulturuar:

- Çfarë po bën i dashur?! Ti e njollove fustanin tim me duart e tua të pista!

-Fëmijë, a do që të të mbaj prapa?, e qortoi një grua e trashë një të riu të trembur, i cili u tërhoq gjysmë metri mbrapa, duke u përpjekur të mbante distancën, i frikësuar nga sytë e udhëtarëve. Përpara, disa djem pa gjumë, të cilët treguan se e njihnin shoferin, i thanë një bakshish, të cilit ai iu përgjigj i emocionuar:

- Çfarë gjërash!

-Hajde vogëlushe, shkeli bishtin e saj!, e nxitën. Makina plot sy, nisi nga një fener. Shoferi kishte fikur dritat brenda dhe pasagjerët ishin ende duke fjetur. Pomaru u përpoq të flinte pak. Sytë i ishin fryrë nga pagjumësia.

-Ndalo, nea Bebe, se do të paguajmë deri këtu!, vazhduan ata që ishin përpara kur makina ndaloi në qendër, ndërsa ata qeshën mbytur duke përplasur bërrylat. Sa keq që nuk kishin bileta.

Kaloi pranë policisë, por nuk guxoi të hynte. Ai po planifikonte se si ta trajtonte atë. Si do të jetë?! Ai nuk kishte qenë kurrë në polici dhe gjykata në jetën e tij. As si dëshmitar. Ai shikoi një orë dhe pa që ishte vonë për në punë. Tani kontrata është duke u nënshkruar. Ajo pa shefin duke e studiuar atë. Aha, një firmë mungon! Le të shohim, kush është mashtruesi? Pemishtja? Ky dukej si një njeri i qetë dhe serioz.

Ai i ishte shmangur policisë disa herë. Të hysh?! Të mos hyj?! Ai ende do ta pyesë një herë.

Me emocion vuri dorën në dorezën e derës dhe hyri në një korridor; nga informacioni, gjeni numrin e zyrës. Pomaru nuk tregoi skenën në stacionin e trenit. Ai as që e përmendi një gjë të tillë. Ai detajoi ngjarjet me të panjohurin në dhomë dhe tha se nuk donte që gruaja e tij të dinte për të gjitha këto.

Policia kishte ndaluar limuzinën e denoncuar dhe brenda kishte gjetur një valixhe të zakonshme, një shofer ordiner; pa kapelë të zezë, pa mjekër.

- Do të mbaheni nën vëzhgim deri në hetime të mëtejshme. Për informacion të rremë, do të ndëshkoheni.

- Po, por vetëm...

- Çfarë, kemi kohë për të deshifruar të gjitha skizofrenitë e njerëzve si ju?

- Por eshte e vertete! une...

- Ashtu, ke të drejtë!, ndërhyri një rreshter major dhe eprori i tij i pëshpëriti diçka në vesh. Ai u ndriçua për një moment. E kishin dërguar te një psikiatër. Pomaru nuk kishte qenë te mjekët për një kohë të gjatë dhe asnjëherë te neurologët. A e dini akoma? Sa sëmundje nuk janë zbuluar ende? Apo sa sëmundje evoluojnë pa dhimbje? Ai nuk e kishte kërkuar veten; ata thonë se po të shposh një puçërr, ajo nuk shërohet, bëhet më e madhe.

Mjeku shpejt e diagnostikoi atë me psikopati. Çfarë do të jetë kjo? Ai nuk kishte dëgjuar kurrë në jetën e tij. Dije që kishte te drejte! Nese thote doktori... Tani ka nje arsye ne pune; ai vuan dhe vuan prej kohësh; i kishte thënë doktori!

- *Ke pasur fatin që më hase. Më lër të të shëroj!*

-*Po të mos e kisha sëmundjen, nuk do ta kisha këtë fat!*”, përfundoi ai me kauzë. Pomaru doli i shtangur. Ai, i sëmurë nga "psikopati"? Ai e preku veten me vëmendje. Koka, pak e pjerrët dhe e fryrë në pjesën e pasme. Dikush i kishte thënë: Sikur të kanë goditur në kokë! Eci nëpër trotuare, mes fytyrave të nxituara e të humbura si ai; ai nuk pa asgjë. Ai ecte pa u shqetësuar edhe për sëmundjen e tij. Kur t'i them Tonit, ajo do të gërhasë!

I pëlqente, herë pas here, të ishte edhe shpirtëror, por të gjitha batutat që i konceptonte, i bënte në lëkurën e tij. Shpesh kishte shaka të hidhura. Por ai gëzonte, sidomos kur kolegët e tij qeshën ose të paktën buzëqeshnin me pikat që për ta nuk ishin të hidhura.

Ata po argëtoheshin. Më së shumti u argëtuan nga naiviteti i këtij njeriu, naiviteti në çdo fushë. Kur u përfshi në bisedë, nuk e kuptoi fare. Sa herë i binte nga tema. Ndonjëherë zemërohej me të gjithë dhe pastaj mbyllej në dhomë dhe lexonte ose flinte gjithë ditën. Si i ri, ai kishte pasur mendime të guximshme, por ato ishin shpërbërë me kalimin e kohës. Mjaftoi një dështim dhe ai frenoi veten. Kishte provuar një mënyrë tjetër, por dëshpërimi që e kishte përfshirë e mbante prapa. A do të ketë sukses? Por ai e nisi që në fillim me besimin se nuk do t'ia dilja dhe moza u ndal. Nga ana tjetër, gruaja e konsideronte atë në re.

- *Jeto me këmbët në tokë! Mos kërkoni më të gjelbër dhe të thatë, i thoshte ndonjëherë. Por ai i kishte rregulluar mendimet dhe nuk mund t'i hiqje nga koka. Monomane. Kur arriti në shtëpi, plaku i tha se e kërkonte një zonjë me flokë të lyer. Ajo u largua e inatosur dhe nuk tha asnjë fjalë. Si ia doli t'i mërzzite të gjithë! Gruaja as nuk kishte ardhur mirë dhe e kishte shqetësuar. Dukej sikur ai e pa atë duke iu drejtuar atij:*

-Ju nuk jeni të mirë për asgjë! Bëhu si të gjithë meshkujt... Një person tjetër as që do të rrinte me ty!... Të intereson vetëm personi yt!

Por Pomaru nuk ishte më i interesuar për personin e tij. Në dhomën e hapur përjetësisht, ai gjeti një valixhe. Prandaj, ai donte të shkonte në vend dhe kishte sjellë bagazhin e tij. Ndjenjat e çuditshme e provuan: ishte i lumtur në një farë mënyre, megjithëse ndihej i trishtuar, si një person i braktisur. Kështu ishte ajo, ishte e turbullt për gjithçka. Si ta pajtosh atë, por a do të mund ta kërkojë një gjë të tillë? Iulia ishte një grua e pakorruptueshme. Në fund të fundit, koha do të tregojë gjithçka...

Ai u përkul, duke u rikuperuar nga shqetësimi i tij. Po sikur të mos kishte ardhur me valixhen? A duhet ta kishte blerë një tani? Duket si valixhe e zonjës me pallton gri. Se nuk do të ishte ajo?!

-Ju dilni me inat.

- *Gjysh, a kishte diçka në dorë zonja që më kërkoi? Plaku, i frikësuar, ngriti syzet në hundë dhe shikoi figurën e rrudhosur të qiramarrësit:*

-Uh..., duke i vënë dorën te veshi. Bërtet më fort.

- Nuk e mbaj mend... nuk mendoj... e shikoi nikoqirin pas syzeve të trasha me një çarje në mes me një fytyrë të habitur. Pomaru, kureshtare, por edhe me zemër të rënduar, iu afrua me kujdes valixhet dhe filloi ta studionte. Dëshiron ta hapë, por nuk mundet. Mori disa gozhdë dhe një thikë shkrimi me një teh të mprehtë. Ai afrohet me kujdes. Ndërkohë, ju merrni një telefonatë. Atij iu duk i njëjti ton i sjellshëm, por i ftohtë dhe urdhërues:

-*Të lutem mos e hap... Përsëri ju ngecni. Ata kishin marrë me mend mendimet e tij. Por, sikur synimet e tij ishin të vështira për t'u dyshuar!*

-*Përsëritje, kush jeni?*, pyeti Pomaru.

Në skajin tjetër të rreshtit, zëri i qetë as që dukej se dëgjonte.

-*Të paralajmëroj se je bashkëpunëtori ynë...*

-*Unë?!*, tha Nae. Tjetri nuk dëgjoi, duke vazhduar punën si mulli që bluan ngadalë.

- *Ne mbështetemi në besimin tuaj. Në fakt nuk ke zgjidhje...* Nëpunësi i tregoi të drejtë... Më pas i kërkuan që ta çonte valixhen në një adresë. Porter? Çfarë ishte ai Ai u zemërua dhe përplasi telefonin. Në receptorin që varej i varur nga tavolina, duke u lëkundur, u dëgjuan sinjalet e fundit:

- *Kjo le të mbetet vetëm mes nesh. Drejtin!*, bërtiti Pomaru dhe, duke përplasur derën, doli në rrugë. Bëni një shëtitje në parkun aty pranë. Ai ishte i shqetësuar. Nëse gruaja e tij divorcohet:

-A duhet të qëndrojnë bashkë, a duhet të rimartohen? Por a mund të mbaj një familje?

Dhe gratë afër moshës së tij, natyrisht, janë me fëmijë. Ai duhet të marrë një sy gjumë. A mund ta bënte të lumtur? Jo. Në fakt, nuk mund të bënte askënd të lumtur. Askush nuk kujdeset për të, madje as ai! Vetëm monotonia e jetës së tij, me të cilën është mësuar, i jep vitalitet. Për pak kohë i kaluan në mendje mendime të hidhura. Po sikur ishulli me kapelën e zezë të njoftojë policinë se valixhja e humbur është me të? Do ta mbyllin pa të drejtë. Më mirë që ai ta çojë valixhen në adresën e kërkuar dhe të heqë qafe diçka që e ka në mendje.

Ai donte të kthehej nga rruga, por, meqë u besonte tabelave, mendoi se nuk po shkonte mirë. Ai hyri në një kafene, pothuajse bosh atë pasdite, dhe mori një Pepsi. Një burrë që dukej pasiv u ul në një tavolinë fqinje dhe pinte me hijeshi një kafe, të mbuluar me tym. Pomaru nuk pinte kafe si njerëzit në zyrë. Disa kishin ardhur tani për të pirë dy ose tre në një kohë. Vetëm shefi nuk piu, se ishte i sëmurë; ai kishte dashur të shiste makinën e tij për shkak të krizës nervore, por si dorështrënguar, kishte kërkuar të njëjtin çmim me një të re. Nae, duke parë i lodhur rreth tij ata që kalonin pranë. Nganjëherë vinte edhe dorën në gojë.

-Unë jam duke shkuar në shtrat, mirupafshim! Rroftë kush vjen! Kur u kthye, ishte hundë më hundë me atë të ëmbëltores. Rastësi e çuditshme. Nuk i pëlqente këta njerëz që rrinë nëpër pastiçeri dhe pinë

kafë, e nëpër kafene pinë Pepsi. Por ai nuk kishte asnjë lidhje me ta, kështu që gjeti rrugën e tij.

Dielli binte fort me rrezet e tij dhe njerëz të djersitur hynin të lumtur që kishin mbaruar punën e ditës. Jo, se po ma kapërceni radhën këtë herë!, ia ktheu ai vetes i mërzhitur, por edhe i shkujdesur. Pomaru endej mes tyre duke i ngatërruar. Ishte një ditë e bukur, me një qiell pa njolla të bardha dhe me ajër të zmadhuar nga vapa e verës. Pomaru qetësoi sytë e tij të fryrë duke parë barin e gjelbër dhe të freskët të rrethrotullimeve ose nga vitrinat e dyqaneve. Ai shikoi gjithçka, por nuk pa asgjë.

Fshiu djersën nga balli me lëvizje të lehta. Herë pas here i hidhte një sy një gruaje më të plotë dhe më të pjekur. Atij i pëlqenin zonjat e dobëta... Nuk e dinte se deri në çfarë mase ai dhe ata. Por ai nuk guxoi të ankoronte një. Shumë e turpshme për këtë! Dhe pastaj, ai nuk kishte as kohë të mjaftueshme për ta dhe nuk kishte një mendim shumë të mirë për veten. Si student kishte preferuar vajza të zgjuara, sepse bukuria kalon me kalimin e kohës. Tani ai donte një grua të bukur dhe të kuptueshme.

Megjithatë, ai kishte frikë nga gratë, sepse ato janë dinake dhe nuk mund të bëjnë pa gënjeshtër. Ai e dinte që nuk ishte i suksesshëm, sepse ata janë të ndjeshëm ndaj të famshmëve, dhe ai: një zyrtar i varfër pa shanse afirmimi.

Në një cep, ai takoi një mik dhe bisedoi për pak. Ai mezi shqiptoi një fjalë. Ai vë re, përsëri, djalin në

pastiçeri me një çantë në dorë. Unë as nuk e di se në anën e kujt është ky individ dhe çfarë dëshiron. A është agjent i policisë apo i të tjerëve? Ai duhej të shkonte mirë me policinë dhe banditët. Ose të jesh kundër disave dhe të tjerëve. Ai mendoi se nuk i interesonte as njëra, as tjetra, kështu që nxitoi në lagjen e varfër.

Në shtëpi, papritur e zuri gjumi. Në fund kishte edhe një ëndërr, po bënte sikur valixhja ishte plot me xhevahire, por askush nuk mund ta hapte, përveç zonjës me pardesy gri. Shumë ishin përpjekur dhe kishin dështuar, disa kishin vdekur në vend. Edhe ai me kapelën e zezë dhe zotëria masiv i stacionit. Ai u përpoq ta hapte edhe atë, por rryma u prish dhe ai u zgjua duke bërëtitur.

Kur shikoi orën, tashmë ishte mbrëmje. Në mes të dhomës, ende e paprekur, ishte valixhja. Ai futi dorën, pastaj e tërhoqi me shpejtësi si të digjej, por nuk e kafshoi fare. E pa që nuk kafshonte. Ai nuk përpiqet ta hapë, kështu që nuk do të mendohet se ka marrë diçka nga brenda. Ai nuk besonte në kimerat, megjithëse kishte dëgjuar shumë histori nga gjyshërit e tij në Goruneşti për njerëz, ëndrrat e të cilëve u realizuan.

Megjithatë vendosi të transportonte gjoksin, për t'i shpëtuar njëherë e mirë telashit. Por atij iu kujtua individit nga pastiçeri. E hoqi kapakun nga valixhe e tij prej druri, që e kishte pasur edhe në ushtri dhe e vendosi në valixhen e llakuar. Ai shikoi me kujdes dritaren dhe nuk pa njeri. Me trolejbusin e

parë nisësh i menduar. Vendi që ishte treguar ishte një shtëpi e vjetër me porta të mëdha hekuri. Po sikur të tërhiqem në një garë?! Ai duhej të ishte shumë i kujdesshëm.

Shikoi shpejt në të gjitha drejtimet dhe nuk pa askënd. Tingujt. Dhe ai nuk u habit kur doli vetë zonja që pa në stacion. Ai kishte filluar të priste diçka, kështu që ai pushoi së menduari. Të gjitha planet e tij po dilnin të tepërta. Ai ngushëllohej me çdo situatë të re. Kështu që ai i dha asaj valixhen në mënyrë mekanike. Ajo, pa lëvizur, e kapi mekanikisht me të dyja duart dhe papritur ia mbylli derën në fytyrë.

Pomaru u zhvesh dhe mori një psherëtimë të lehtësuar, i çliruar nga një gur i zi në shpirt dhe një peshë nga duart e tij.

*****

Nae Pomaru tani e konsideronte veten një mashtruese të pastër dhe e kaloi me gëzim nëpër rrugë të ngushta e gjarpëruese, mes ndërtesave të vjetra me gardhe të larta betoni dhe hekuri. Ai as nuk e kuptoi se kur arriti në shesh, me pamjen e tij të papërcaktuar dhe frymëmarrjen e shpejtë. Ai ishte mësuar me ajrin që digjej në qytet, por kjo nuk e pengoi të bënte shëtitje në fshat. Nga këtu vinte e ngarkuar: verë, pata, qepë... Dhe sa të mira kishte! Dhe gjërat më natyrale vlerësohen më shumë. Zogjtë më të gjallë, vezët më shumë vezë. Këtu gjithçka iu

duk artificiale. Kur pa mishin e bardhë si gëlqere e pulave në qeset e plastikës së vetë-shërbimeve, i ndien të përziera.

Hëngri në mensën e fabrikës, por nuk preku mish në supë apo salcë. Ai kishte bredhur shumë panairë dhe kishte parë njerëz që bënë pazare me fshatarët për pesë lei. Me të mbërritur para restorantit “*Gjeli i Artë*”, lexoni në vitrinë reklamën: “*Restoranti “Geli i Artë” ka hapur dyert në një tualet të ri*”. Pomaru buzëqeshi. I vodhën mendimet dhe ai nuk e kuptoi që ishte në qendër.

Përsëri kaloni me makinë pranë policisë, por as nuk i lejoni të hyjnë. Ai e pa rrugën e tij me qetësi. Nga mbrapa, ai u kap nga një burrë i panjohur, i cili dukej i zemëruar. Nae, i frikësuar në fillim, shpejtoi hapin për të zbritur nga shkalla. Ai u përpoq të humbiste klientin duke hyrë nëpër dyqane të mbushura me njerëz. I panjohuri dukej i sigurt për të. Joshja e tij e lejoi atë të gjurmonte ndërhyrësin në një distancë më të madhe.

Nae u ngjit në katin e fundit dhe endej midis raftëve. Ai zbuloi se kishte mbetur vetëm. Ai i admiron artikujt sportivë, provon një palë atlete, interesohet për një top futboll. A luan futboll?! Në asnjë mënyrë! U vonua aq sa mundi. Disa blerës e panë me kureshtje teksa rregullonte atletet. Shumë shpejt e vuri re edhe ai, por nuk mund ta kuptonte pse. Ai shikoi përreth për një moment, por nuk vuri re asgjë të dyshimtë. Pranë tij, ai pa disa fëmijë gjithashtu duke provuar disa këpucë tenisi kinez.

Jashtë, ai u përpoq të shkonte në Lehamite, por i njëjti person po e ndiqte, natyrisht. Ai nxitoi drejt godinës së policisë. Prandaj, ai nuk kishte shpëtuar. *Çfarë kërkonin tjetër prej tij?! Ndihej i kulluar, me zemër të rënduar. Nxitoi në ndërtesë. Djali, pas tij. Unë, ndërtesë e gabuar? Jashtë ishte shkruar mjaft e madhe. Dhe a do ta kishte zhvendosur selinë e saj? Ai kaloi disa burra mustaqe me trupat e tyre nën uniforma. Ai u shërua pak. Ndonëse në fund, i panjohuri e donte të pafytyrë në një kabinet.*

Pomaru u tërhoq nga gjuha dhe gradualisht zbuloi të gjithë historinë. Dukej si një aksion nga filmat. Nedelcu e shikoi të mërzhitur. Nuk i besonte asnjë prej këtyre historive fantastike. Ai pinte shumë duhan dhe shikonte përmes qerpikëve, duke u përpjekur të kapte shprehjet e fytyrës së të pyeturit. Më në fund, nuk i duroi dot më gjithë këto marrëzi. Ai ngriti zërin dhe madje bërtiti disa herë, duke dëgjuar zërin e tij tingëllues teksa ai kthehej nga muret e ngushta dhe kthehej prapa. Kabineti u mbush me tym, dhe Pomaru me gërhitje dhe kollë spazmatike. Ai u bë indiferent dhe nuk i interesonte më asgjë. Nuk ndaloi së menduari as për pasojat e mundshme, as për punën.

Sikur kishte munguar prej kohësh. Fliste munguar. Nëse vonohet edhe një ditë, unë do t'i zgjidh kontratën e punës. *Çfarë do të bëjë ai pas kësaj? As që e kishte menduar. Ndoshta as nuk i intereson. Truri i tij ishte në një vise.*

- *Çfarë mund të thuash për telegramin?* Me takt i kishte dhënë fletën. Pomaru mendoi se nuk dëgjonte mirë. Pastaj dukeni të shurdhër. Kishte ide të ngatërruara dhe ndjenja të çuditshme. Ai e pa që ishte menduar për të. Ai ndjeu trupin e tij të kulluar nga gjaku. Por sytë i ishin skuqur nga tymi. -*Çfarë budallenjsh!... Çfarë hipokrizie!...*, mund të gjykonte.

- *Dëshiron ta lexosh edhe neve?* Nae vështronte vargjet e numrave në letrën përballë, herë pas here duke alternuar me shkronja, pastaj disa shenja të çuditshme dhe, më poshtë, një nënshkrim të çuditshëm. Si mund të lexojë budallenj të tillë?! Ai e studioi me kujdes dhe filloi, megjithatë, të lexonte:

-*17,2010ABYD810042L, ... një shenjë ... A.*

-*Mjaft! Mos u bëj si budalla, sepse nuk të shkon! Vini dhe na jepni predikime nga romanet detektive?* Më shumë mollë të kuqe. Ujërat e saj rridhnin. Ai po përpiquej të kujtonte se kush do të donte ta dëmtonte. Ishin jo pak kolegë që i mbanin shubugatët. Një herë, ai kishte gjetur një bretkosë të gjallë në sirtar dhe ishte trembur për një moment. Nuk e mori vesh se kush, por dyshoi për Tonin, i cili e bënte gjithmonë dredhinë. Në fund u mësua me të gjitha llojet e mojcave të tyre, por kjo u mor nga jashtë! Ndonjë shaka e keqe?Ndërkohë, oficeri mori një telefonatë dhe dëgjoi i zhytur, duke parë me kureshtje të akuzuarin. Nae Pomaru kuptoi se po diskutohej.

-*Historia e shtëpisë në Florilor, nr. 31, nuk funksionon! Askush nuk jeton atje!*

- *Mirë, por unë...*

- *Je pak nga mendja!*, i foli ashpër. - *Fol, vogëlush!* Pomaru ndjeu se po vdiste me drejtësinë në dorë. Oficeri i murmuriti diçka vartësit, i cili e kapi të pandehurin nga supet dhe e hodhi jashtë.

- *Mbaje nën sy!* Pomaru ishte i trullosur dhe koka e tij po rrotullohej. Ai nuk është më i befusuar nga ngjarja. Mendoi pse nuk e mbyllën, kishte marrë vetëm një telegram të koduar nga jashtë... Kush e di se çfarë fshihej aty, apo çfarë udhëzimesh duhej të bënte. Ai priste që ta ndiqnin disa njerëz, duke e ndjekur hap pas hapi. Ai ishte ende vetëm! Ai ishte i fiksuar dhe e linte të egër imagjinatën e tij. Ku ishte Iulia tani? Ndoshta ajo meriton një burrë më të mirë. Ai e pa veten të rrethuar nga fati ndërsa u zvarrit drejt shtëpisë tani me shumë roje.

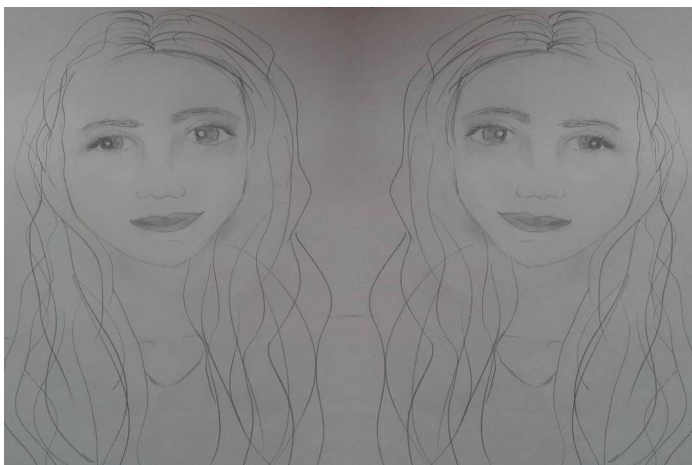
*****

Në fillim, zonjës që kishte veshur pardesynë gri në stacion i ra të fikët, por duke ardhur në një vend të huaj, nuk pati kohë për emocione dhe e shtriu. Ajo ishte gjithashtu e tronditur nga situata.

Kishte ardhur një i panjohur dhe shumë normalisht i kishte dhënë valixhen, por ajo sikur i kishte kërkuar që ta ndihmonte ta mbante. Si pati guximin të shkonte në atë shtëpi të braktisur?! Nuk mund ta besonte. A ishte ajo e aftë për një guxim të tillë? Për një kohë ai kishte menduar të hiqte dorë nga valixhet me gjithçka në të, në vend që të kishte kushedi çfarë komplikimesh. Me nxitim dhe

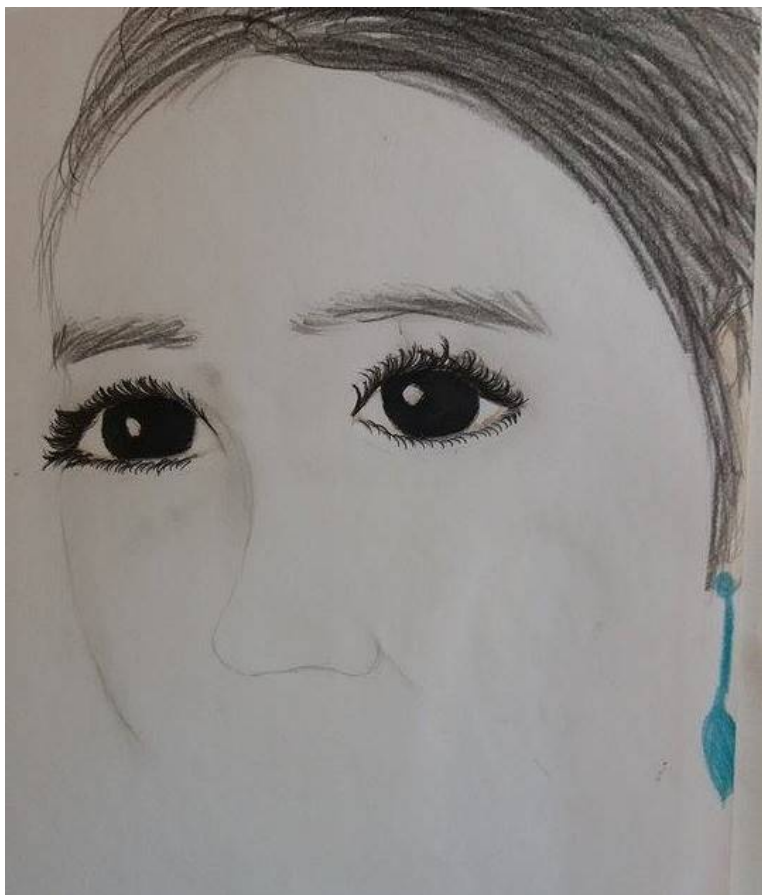
kureshtje, ajo hapi valixhen e llakuar. Doreza i rrëshqiti nga dora dhe gjërat ranë në dysheme. Kërkoj letrën në të cilën kishte inventarizuar gjërat. Ai rrëmon çdo gjë dhe nuk gjen asgjë të humbur. Poshtë gazetës në fund të valixhes, ai gjeti paratë. Ajo i numëron tre herë, e paduruar: pesëqind.

Asnjë gjethe nuk ishte zhdukur. Ai u grimas nga goditja në hundë, por fytyra i shkëlqeu. Tani ajo ishte e kënaqur që gjithçka që kishte blerë i përkiste asaj. Ai e hodhi letrën tutje, por në anën e pasme vuri re gjurmët e bojës së arratisur të shkarravitur. E vendosi me kujdes dhe mundi të deshifronte: Kush drejtin të dha pardsynë gri? Gruaja nuk kuptonte asgjë dhe nuk ishte punë e saj. Megjithatë, letrën e thërrmuar e hodhi në koshin e plehrave.

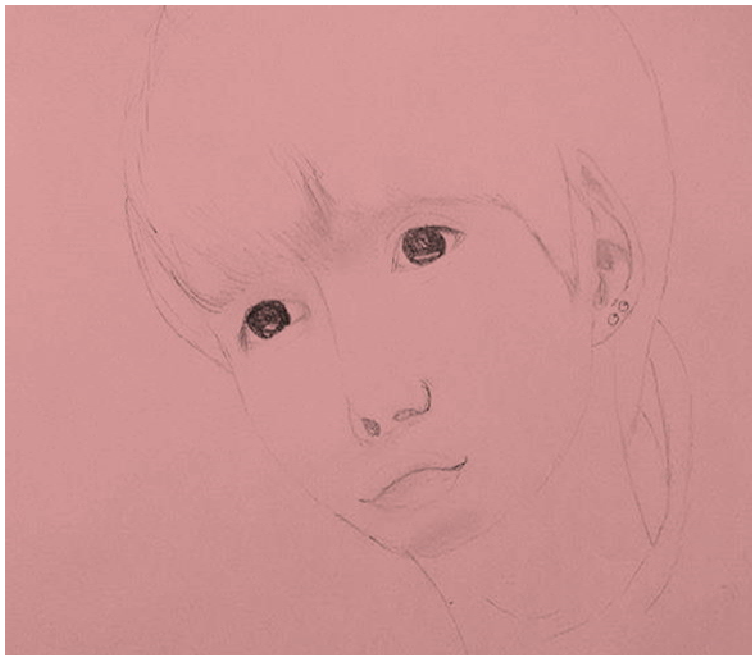
DERISA ISHA NË ATDHE

Një të diel, ditë tregu, nëna ime më dërgon në shtëpinë tonë, në luginë, në mullin, në Otetelis, për të shitur grurë. Për sa kohë e kam njohur veten, kam qenë i pakualifikuar në tregti; dhe një naiv.

- Florine, shko me Bibin se po pi dhe po dehet dhe gogolanet i vjedhin grurin. Ju rrëmbeni paratë e

*Florentin Smarandache – Me duart në xhepat e qepur
tij, shikoni mirë sa jep dhe mbani paratë me vetë.
Kështu që unë nuk do të shes, por do të ruaja
shitësin.*

Babai im ishte zgjuar, si kurrë më parë, natën, u kujtua. Ai ishte i hollë dhe i gjatë, me flokë gështenjë të zhveshur mbrapa. E mbaj mend vetëm në gjendje të dehur të vazhdueshme. Kur e pashë zgjuar, si gjithë të tjerët, pyesja veten: çfarë ndodhi? Gjithë ditën pinte verë me trung të përgatitur nga ne, ose nga Profiri, komshiu matanë rrugës, dhe pinte një cigare: *Mărășești*, nga Tg. Jiu.

E di që një herë, kur isha student, i solla një pako Kent nga Krajova dhe më tha se nuk i pëlqente, se ishin "cigare" të këqija. Vetëm *Mărășești* pi

duhan. Ai nuk hante fare dhe ishte i hollë si një shkop. Por kur ai ishte i dehur i vdekur, u bë argëtim. Ai këndoi të njëjtën këngë gjatë gjithë ditës.

*Nga mulliri në stacion
Hop, lele, hop,
Të gjitha qerret zbresin
Hop, lele, hop,
Vetëm qerrja e Marinitt
Hop, lele, hop,
I mbushur me rozmarinë*

HOP, LELE, HOP...

Dhe, kur shqiptoi “hop, lele, hop”, e goditi fort këmbën në dysheme dhe tha:

-Ah, Bibi, çfarë dreqin ishe në këtë botë... Të gjithë mrekullohen me ty! Pastaj ai filloi përsëri nga e para: Nga mulliri në stacion. Hop, lele, hop... Ishin të vetmet fjalë që dinte dhe i përsëriste si gramafon i lagur. Në moshën dyzet, ai dukej si pesëdhjetë, dhe në pesëdhjetë, si shtatëdhjetë. Por ai ishte krenar për të. Ai u mburr me mua, nënën time dhe Nea Iulicia, qiramarrëse:

- Ka Bibi në Balcesti! Vërtet Balcesti i madh dhe Bibi i madh! Shkonte në kolektiv sa herë që donte dhe shpeshherë vinte edhe inxhinieri bujqësor për ta zgjuar. Ajo e tërhiqte dhe ai përgjigjej i uritur, pa i hapur sytë:

-Po largohem se jam gjallë... Inxhinieri do të largohet dhe do të kthehet për një ose dy orë. “Hajde

Bibi një herë!” dhe e nxiti të ngrihej nga shtrati. Unë po shkoja në dhomën time, por ai nuk po nxitonte. E la mënjanë batanijen, fshiu këmbët nga tabani në taban, shkoi në tualet, u pastrua, u kolli, pështyu, piu një cigare tjetër; dhe sapo po largohej.

-Jepuni atyre, në drej kolektivin e tyre!, m’u drejtua ai. Ai kishte një biçikletë të vjetër dhe të pluhurosur, pak të shkretë. E kapi nga brirët dhe eci ngadalë, flegmatik.

- Hajde, Bibi, behu, hajde edhe ti, mos pi kaq shume, se po qesh bota me ty..., i tha e ëma.

-Hesht!

- *Shiko Ghiu, pi edhe ai me ty, po, pas kësaj shko në shtëpi tek gruaja e tij dhe bën punë, bën qirinj... dhe Savu lu' Piscan, e patë duke ngritur trungje dhe duke prerë dru me sharrë elektrike.*

-Hesht, hesht! Savu lu' Piscan...

E shikoja i pafuqishëm dhe thashë me vete: «Do të rritem e do të bëhem dikush dhe nëna ime do të jetë e lumtur me mua; bota do të shohë se çfarë është bërë djali i pijanecit!».

- Ku më ke parë duke pirë?

-A i dëgjon, Florine, se nuk pi! u inatos nëna.

-Po si nuk pi o vëlla?, e pyeta.

-Çfarë po flet, çfarë po bën me mua?, dëgjohej zëri gërryes i babait tim. Ju të gjithë keni shkuar në ferr! Po, unë jam më i fortë se ti!, dhe ai goditi tavolinën me grusht teksa gotat u drodhën, për të treguar forcën e tij.

- Pi dreqin, mirë, nuk pi! vazhdoi mamaja edhe më nervoze. Ti rri gjithë ditën pranë fuçisë dhe nuk zgjohesh. Epo, më dëgjo, do të përfundosh si Panca! Panca kishte qenë një motër e keqe që kishte mashtruar gjyshin Mandache.

- Të jetë i djallit që pi, me nënën dhe babin? Shko, dreq... As unë nuk u argëtova, ecja si gratë e tjera. Unë vrava veten për një fëmijë, se ishte më mirë të merrja botën në kokë dhe të shkoja ku të jepte Zoti. Kur të thashë: “Hajde Florine, të ikim, ta lëmë në dreq këtë budallallëk”, ti tha: “Nuk po dal nga shtëpia”. Ju ishit i vogël atëherë. Ti shkonte me tenxheren e natës nën krah te Leontina, se ajo

kujdesej për ty kur unë isha në punë. Kam luftuar për të të rritur, për të të dhënë një edukim si bota...

- A i dëgjon, nëna ime u përlesh me ty... Ajo donte të të qinte te gardhi. Dhe unë i thashë: "Lëre fëmijë, se ky është populli im". Babai kur më përkëdhelte më quante populli im.

- Eja këtu, baba-popil! Unë po shkoja dhe ai më përkëdhelte kokën. Isha në lot. E pashë disa herë duke derdhur lot. Ai ishte i dehur dhe qante. Nëna ime po qeshte. Edhe unë po qeshja.

- Se nuk pata fat as në botë, bërtiti nëna ime pasi edhe unë po dridhesha. Dhe shikoja i pafuqishëm dhe thashë me vete: «Unë do të rritem dhe do të bëhem dikush, dhe nëna ime do të jetë e lumtur me mua; do ta shohë bota se çfarë është bërë djali i pijanecit». Pastaj nëna duke qarë:

- E harxhova gjithë jetën me një bastard, një llastar të llastuar që piu deri sa u shua. Ai e mblodhi botën nga hendeku. Më qau zemra kur pashë të tjerët, dreqin, se nuk kishin nevojë për asgjë. Burrat i bënë të gjitha. Isha edhe burrë edhe grua te dera e shtëpisë... Se njerëzit nuk ngulnin gozhdë në gardh. Kam luftuar për t'i bërë të gjitha. Shyqyr që ky femija me degjoi, ishte i mire, e mesoi... Kaq do me kishte munguar, po te mbyllte gojen... Cfare po beja me dy te dehur?! Kur e pashë si fëmijë, si i ngjante, thashë, ti e di që do të ndjekë hapat e tij. Dhe qysh atëherë ia kam ndaluar që ta vë pikën në gojë. Pastaj ai u rrit dhe ndryshoi. Bota thotë se nëna e tij është leit...

Kur isha më i vogël, babai na rrihte dhe na përzinte të dyve. Po vrapova te mama-Tina, motra e madhe e mamasë, e cila banonte disa qindra metra larg nesh.

Babi po flinte me thikë nën jastëk, tha se donte të priste mamin. Herë të tjera ulëm në kanaçe, duke pritur që ai të dremiste, sepse atëherë ai ishte në gjumë të thellë dhe gërhitjet mund të dëgjonim nga oborri dhe ne futeshim fshehurazi në dhomën e mirë.

Origjina ime e varfër dhe vendase do të ishte një etiketë e ngulur në ballë. Në shkollë më duhej të

studioja më shumë se djali i Mjekut apo Doktorit të komunës për të marrë të njëjtin notë me ata, por përfundoja çdo herë duke marrë çmimin e parë. Në shkollën fillore, kur nëna ime shkonte në takim me prindërit e saj, mësuesja as që i kushtonte vëmendje. Ai foli më shumë me Bâlă-n, Nikolaescu-n, Calangiu-n, u dha udhëzime, u tha të mësonin më parë mësimin...

- *Mësoje Florinën, i trego!*, thoshte me inat kur vinte nga një leksion i tillë, se keq të jesh i vogël, shiko, të gjithë të shkelin. U bëfshi edhe ju një burrë i madh, për të urdhëruar të tjerët, jo të tjerët për t'ju komanduar! Nëna ime ishte një grua energjike, me shtat të vogël. Me flokë të zinj dhe ngjyrë të errët. Gjatë gjithë ditës ai debatonte dhe zihej me babain tim, i cili nuk bënte asgjë, na u desh të thërrisnim fqinjët për të na ndihmuar të thernim derrin ose të bënim diçka nëpër shtëpi.

Sa për mua, duket se kam qenë po aq dembel sa ai. Unë lahesha gjithë ditën në Olteț, ose shkova në kodër për të vjedhur rrush ose për të ngrënë manaferra me fëmijët: Geonea, Cost, Bigioc, Covrig ăl Micsau Mircea, Piciu, Chesa, Cârna, Victoraș ose Beca.

*****

Megjithëse kisha mbaruar fakultetin e promovimit, mora një punë të pafrymëzuar në një fabrikë në Craiova, IUG. Fjala e fjalës që bënin punëtorët këtu

do të ishte e vërtetë edhe për mua: fabrika quhej më tepër JUG. Të gjitha përpjekjet dhe dëshpërimi im për të transferuar veten si mësues në arsim përfunduan vetëm me dështim. Po shikoja sesi kolegët e mi mund të lëviznin nga një vend në tjetrin, disa madje duke kaluar nëpër disa vende - por për mua asgjë nuk ishte e mundur.

Unë u dënova të qëlloja dhe të vdisja në Jug. Mirë, mirë, thashë, praktikant, praktikant, po a nuk vlejnë ligjet për të gjithë?! Domethënë, për disa gjithçka është e mundur, për të tjerët çdo gjë është e ndaluar? Kam pasur dhjetëra seanca dëgjimore në inspektoriate, ministri, askush nuk më ka kushtuar vëmendje. “Pse, nëse nuk ke një burrë aty ku duhet”, thotë një koleg, Drăcea, për të cilin dërgimi dhe madje edhe mandati ishte thjesht një formalitet. Prandaj, nëna ime më dërgon të dielën, ditë pazari, në vendin tonë, në luginë, në mulli, në Oteteliş, për të shitur grurë. Për sa kohë që e njoh veten, kam qenë i pakualifikuar në tregti; dhe një naiv.

-Florine, shko me Bibin, se po rriten fasulet dhe po zihen, e gogolanët po i vjedhin grurin. Ju rrëmbeni paratë e tij, shikoni mirë sa jep dhe mbani paratë me vete. Kështu që unë nuk do të shes, por do të ruaja shitësin... (26 Maj 1984, Sefrou, Marok)

VËSHTRIM KRITIK

Proza e shkurtër në këtë vëllim, e ribashkuar nën titullin „Me duart në xhepa të qepur”, tërheq konflikte midis ekzistencës dhe thelbit, duke projektuar ngërçe, aporie identitare dhe shëmbëlltyra komunikimi. 1-0 (?) është një satirë për futbollin dhe aranzhimet - në favor të skuadrave apo lojtarëve të caktuar - që u prodhuan intensivisht gjatë periudhës socialiste, të dominuara nga gënjeshtra, mistifikimi dhe faji. GIONÍ diskuton për komplekset adoleshente-adoleshente të disa krijesave me status të pasigurt, të përhumbur nga dështimi dhe dështimi, të cilat autori, në frymën amerikane, i shpëton në fund, duke i dërguar në punë (pa na shpjeguar sesi do të ishte i mundur shpëtimi ontologjik).

Mekanizmi epik në XHAMANTANI BOJËALLI duket i huazuar nga Mircea Eliade, i zbatuar vetëm në dimensione deterministe, ndër të cilat zbulimi i paautenticitetit të një martese është më pak problematik. Tek KU ISHA NË VEND, strategjitë e fiksionit autobiografik funksionojnë me mjeshtëri, autori rikujtues na çon nëpër labirintin e fatit drejt arratisjes në brendësi. Katër tekstet e fundit (në anglisht) janë draftet për më vonë. Një sërë ilustrimeve mbështesin tekstet dhe, në tensionin e ideve, gjarpërimet e rrëfimit të Florentin Smarandache befasojnë këndshëm, duke shkaktuar keqardhje që autori, shumë më i tërhequr nga shkenca, por edhe nga avangarda, nuk kërkonte një konservator fati letrar në prozë. Kam bindjen se do të jetë një sukses. (LIVIU MOLAN)

PËRMBAJTJA

Poeti i mërgimit rumun / 4

Gioni / 16

Xhamantani bojëalli / 30

Derisa isha në atdhe / 64

HOP, LELE, HOP... / 66

Vështrim kritik / 73